

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Vývoj daňového zatížení příjmů fyzické osoby daní z příjmů fyzických osob

Vypracovala: Radka Novotná
Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová

České Budějovice 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Radka NOVOTNÁ**
Osobní číslo: **E13131**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Vývoj daňového zatížení příjmů fyzické osoby daní z příjmů fyzických osob**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Vyhodnocení vývoje daňového zatížení poplatníka daně z příjmů fyzických osob v období 2010 - 2015 s cílem zjistit progresivitu dopadu daně.

Rámcová osnova:

1. Úvod.
2. Daň z příjmů fyzických osob.
3. Měření dopadu daně.
4. Metodika výpočtu daňové povinnosti poplatníka s aplikací optimalizace daňové povinnosti.
5. Vlastní výpočty.
6. Vyhodnocení výsledků, zjištění progresivity dopadu daně z příjmů fyzických osob.
7. Závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČSÚ. *Statistiky rodinných účtů*. Dostupné na: <http://www.czso.cz>. [online].

Kubátová, K. (2006). *Daňová teorie a politika (4. vyd.)*. Praha: Aspi Wolters Kluwer.

Vančurová, A., Láchová, L. (2014). *Daňový systém ČR 2014 (12. vyd.)*. Praha: 1.

VOX a.s.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jarmila RYBOVÁ**
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: **3. března 2015**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2016**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 3. března 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Ve Velešíně 2. 4. 2016

.....
Radka Novotná

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Ing. Jarmile Rybové za vedení bakalářské práce, cenné rady a odborný dohled při jejím zpracování.

OBSAH

Úvod	3
1. Daň	4
1.1. Funkce daní	4
1.2. Třídění daní	4
1.3. Daňové principy současnosti	6
2. Daň z příjmů fyzických osob	7
2.1. Daňový subjekt	8
2.2. Předmět daně	8
2.3. Osvobození od daně	9
2.4. Základ daně	10
2.4.1. Příjmy ze závislé činnosti	11
2.4.2. Příjmy ze samostatné činnosti	12
2.4.3. Příjmy z kapitálového majetku	13
2.4.4. Příjmy z nájmu	13
2.4.5. Ostatní příjmy	13
2.5. Úprava základu daně	14
2.5.1. Nezdánitelné části základu daně	14
2.5.2. Odčitatelné položky	14
2.6. Sazba daně z příjmů a solidární zvýšení daně	15
2.6.1. Solidární zvýšení daně	15
2.7. Slevy na dani	16
2.7.1. Slevy na poplatníka	16
2.7.2. Slevy na vyživované osoby	17
2.7.3. Slevy na další osoby	17
2.8. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	18
2.8.1. Daňový bonus	18
2.9. Splnění daňové povinnosti za zdaňovací období	18
2.10. Schéma výpočtu daňové povinnosti	19
3. Sociální pojistné v ČR	20
3.1. Poplatník a plátce pojistného	20
3.2. „Předmět“ sociálního pojistného a vyměřovací základy	20
3.2.1. Vyměřovací základ	20
3.2.2. Minimální vyměřovací základ	20
3.2.3. Maximální vyměřovací základ (MVZ)	21
3.3. Sazby sociálního pojistného	22

4. Vývoj daně z příjmů fyzických osob ve sledovaném období.....	23
4.1. Vývoj daňových sazeb	23
4.2. Vývoj paušálních výdajů	23
4.3. Vývoj slev na dani a daňového zvýhodnění	24
4.4. Vývoj sociálního a zdravotního pojištění	25
5. Měření dopadu daňové povinnosti.....	26
5.1. Míra daňového zatížení	26
5.2. Míra daňové progresivity.....	26
6. Metodika.....	27
6.2. Standardní výpočet daňové povinnosti.....	29
6.2.1. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze závislé činnosti v letech 2010-2012	29
6.2.2. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze závislé činnosti v letech 2013-2015.....	29
6.2.3. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze samostatné činnosti v letech 2010-2012.....	30
6.2.4. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze samostatné činnosti v letech 2013-2015.....	30
6.3. Standardní výpočet sociálního pojistného	31
6.3.1. Výpočet sociálního pojistného u zaměstnance	31
6.3.2. Výpočet sociálního pojistného u OSVČ	31
6.4. Výpočet daňového zatížení.....	32
7. Analýza vývoje daňového zatížení.....	33
7.1. Daň z příjmů	33
7.1.1. Daň z příjmů fyzických osob – poplatník A.....	33
7.1.2. Daň z příjmů fyzických osob – poplatník B	39
7.1.3. Porovnání ZD a částky daně poplatníka A a poplatníka B.....	45
7.2. Sociální pojistné	47
7.2.1. Sociální pojistné – poplatník A	47
7.2.2. Sociální pojistné – poplatník B.....	49
7.3. Daňové zatížení	51
Závěr	55
Summary.....	56
Seznam použité literatury	57
Seznam vzorců, tabulek, grafů, schémat	59

Úvod

Daň z příjmů fyzických osob postihuje všechny ekonomicky aktivní občany, kteří jejím prostřednictvím odvádějí část svého příjmu do veřejného rozpočtu. Daň je zpravidla konstruována tak, že s růstem příjmů roste i podíl daně z příjmu. Jedná se o tzv. progresivní dopad daně.

Cílem mé bakalářské práce je sledování vývoje daňového zatížení poplatníka daně z příjmů fyzických osob, a to za roky 2010 až 2015. V daném časovém horizontu mapuji změny, ke kterým došlo v legislativě této daně a zjišťuji jejich dopad na vybrané poplatníky. Významnou změnou je zavedení solidárního zvýšení daně u poplatníků s „nadlimitním“ příjmem. Ostatní změny jsou neméně zajímavé a ovlivňují daňovou povinnost více poplatníků než solidární zvýšení. Ale právě to označuji za zásadní, protože poprvé od roku 2008, kdy byla zavedena lineární sazba daně 15 % pro všechny, zde existuje druhé skryté pásmo daně podporující vertikální spravedlnost daňového systému.

Práce je strukturována do čtyř hlavních částí, kterými jsou teoretická část, metodika, praktická část a závěr.

V teoretické části jsou představeny základní pojmy daňové teorie a je zde řešena problematika osobní důchodové daně ve smyslu její konstrukce a legislativního nastavení, které upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a také problematika daňového zatížení poplatníků.

Následuje praktická část včetně kapitoly zabývající se metodikou výpočtu daňové povinnosti s aplikací její optimalizace, což zahrnuje použití zákonem povolených prostředků snižujících daň. Praktická část je zaměřena na výpočet daňové povinnosti dvou modelových poplatníků daně z příjmů fyzických osob, zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné. Společně s daňovou povinností je součástí praktické části výpočet povinného sociálního pojistného obou poplatníků. Tyto výpočty jsou základem pro zjištění celkového daňového zatížení modelových poplatníků ve sledovaném období. Výsledky prokáží nebo vyvrátí platnost všeobecné domněnky, že zaměstnanci jsou více zatíženými poplatníky než osoba samostatně výdělečně činná.

Všechny tyto výsledky shrnuji v závěru mé bakalářské práce.

1. Daň

Daň je definována jako povinná, zákonem uložená platba, která plyne do veřejného rozpočtu. Je nenávratná neekvivalentní a zpravidla neúčelová. (Vančurová & Láchová, 2014)

Kubátová & Vitek (1997) označují daň jako transfer, jednostranný pohyb, finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru.

1.1. Funkce daní

Funkce daní vyplývá v moderní ekonomické teorii z existence veřejného sektoru. Jakožto nutná součást ekonomiky zabezpečuje funkce, které nemůže dobře zabezpečit trh. Těmito funkcemi jsou:

- funkce alokační
- funkce redistribuční – daně mají za úkol přesunout část důchodů a bohatství od bohatších k chudším
- funkce stabilizační – snaha o zmírnění cyklických výkyvů v ekonomice

Další důležité funkce daní jsou:

- funkce fiskální – schopnost naplnit veřejný rozpočet je označována za primární funkci daní (Kubátová, 2006)
- funkce stimulační – v rámci této funkce stát poskytuje poplatníkům různé formy úspor, nebo při nezodpovědném chování poplatníky vystavuje vyššímu zdanění. (Vančurová & Láchová, 2014)

1.2. Třídění daní

Daně můžeme třídit podle různých hledisek.

Jedno z nejzákladnějších je rozlišení daní podle vazby na vlastní důchod poplatníka:

- Přímé – platí je poplatník na úkor vlastního důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt
- Nepřímé – předpokládá se, že je subjekt, který daň odvádí, neplatí z vlastního důchodu, ale že je přenáší na jiný subjekt. (Kubátová & Vitek, 1997)

Další praktické třídění rozlišuje daně podle objektu, k němuž se vztahují:

- z důchodů
- ze spotřeby
- z majetku

Podle vztahu k platební schopnosti poplatníka třídíme daně na:

- osobní – jsou adresné a mají vztah ke konkrétnímu poplatníkovi tím, že zohledňují jeho platební schopnost
- in rem – platí se bez ohledu na platební schopnost poplatníka

Podle dopadu třídíme daně na:

- progresivní – dopadá více na bohaté poplatníky a podíl této daně na důchodu poplatníka se zvyšuje s růstem důchodu
- regresivní – dochází k poklesu podílu daně na důchodu tehdy, když důchod poplatníka roste, proto více dopadá na chudší občany
- proporcionální – svůj podíl v důchodu poplatníka nemění

Podle vztahu sazby k základu daně:

- specifické (jednotkové) – jsou stanoveny podle množství jednotek daňového základu nebo množství jednotek užitečné vlastnosti v daňovém základu
- ad valorem – určují se podle ceny zdaňovaného základu
- daně stanovené bez vztahu ke zdaňovanému základu

Podle daňového určení:

- nadstátní (evropské)
- celostátní
- daně vyšších územněsprávních celků
- daně municipální

Pro účely sestavení a kontroly plnění státního rozpočtu se daně třídí podle objektu a dalších vlastností.

Klasifikace daní OECD se používá pro mezinárodní srovnání a rozděluje daně do šesti hlavních skupin:

- 1000 Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů
- 2000 Příspěvky na sociální zabezpečení
- 3000 Daně z mezd a pracovních sil
- 4000 Daně majetkové
- 5000 Daně ze zboží a služeb
- 6000 Ostatní daně

(Kubátová, 2006)

1.3. Daňové principy současnosti

První ucelenou soustavu daňových zásad zformuloval Adam Smith. Ten považoval za klíčová pravidla, podle nichž má být utvořen daňový systém tato:

- „v každém státě by měli poddaní přispívat na výdaje státu tak, aby to co nejlépe vyhovovalo jejich možnostem,
- daň, kterou má každý jednotlivec platit, by měla být stanovena předem, nikoli libovolně,
- každá daň by se měla vybírat tehdy a takovým způsobem, kdy a jak se to poplatníkovi nejlépe hodí,
- každá daň by měla být promyšlena a propracována tak, aby obyvatelé platili co nejméně nad to, kolik ona daň skutečně přináší do pokladny.“

Tato pravidla byla sepsána v 18. století. Vše se vyvíjí, je tedy na místě uvést daňové zásady současnějších autorů například manželů Richarda a Peggy Musgrave. Ti mezi daňové principy zahrnují:

- „fiskální dostatečnost – výnos daní by měl být dostatečný pro naplnění veřejných rozpočtů,
- spravedlnost – rozdělení daňového břemene by mělo být rovnoměrné a každý občan by měl z něho platit spravedlivý podíl,
- daňové určení – daně by měly být citlivě alokovány nejen podle místa jejich výběru, ale i podle místa jejich skutečného dopadu,
- efektivnost – daně by se měly vybírat tak, aby minimalizovaly zásahy do ekonomických rozhodnutí na jinak efektivních trzích,
- stimulační efekt – daňový systém by měl usnadnit využívání stabilizační a prorůstové fiskální politiky,
- nízkou byrokratičnost – daňový systém by měl umožňovat levnou a jednotnou správu a měl by být pro daňového plátce srozumitelný, administrativní a další náklady daňové soustavy by měly být co nejnižší.“

Za základní principy jsou považovány dva, a to princip spravedlnosti a princip efektivnosti. (Široký, 2015)

2. Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob upravuje Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (ZDP) společně s daní z příjmů právnických osob. Tato daň se řadí mezi přímé, důchodové a osobní daně.

Dani z příjmů fyzických osob podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Je spojena s největším očekáváním, kdy se po ní požaduje, aby byla prostředkem redistribuce důchodů, a také má ovlivňovat chování poplatníka žádoucím směrem. Daně jsou všeobecně spojovány s odporem ze strany poplatníků, ale právě daň z příjmů je, vzhledem k množství poplatníků, na pomyslném vrcholu. (Vančurová & Láchová, 2014)

Zvláštní podobou daně z příjmů fyzických osob může být tzv. negativní důchodová daň. Negativní důchodová daň představuje řešení daňové a sociální politiky najednou. Jejím cílem je podpořit pracovní úsilí příjemců nejnižších důchodů. Těmto lidem je zaručováno životní minimum, které dostávají, ať pracují či nikoliv, a právě to je od práce odrazuje. I když pracují, jejich pracovní úsilí nemá při velmi nízkých výdělcích žádný vliv na konečný příjem, protože pokud jejich čistá mzda nedosáhne životního minima, je rozdíl vyplacen sociální dávkou. (Kubátová & Vítek, 1997)

Tento druh daně představuje v podstatě sociální dávku. Prostřednictvím zákona se stanoví určitá mez. Každý, jehož příjem zákonnou mez přesáhne, musí odvést určité procento ze svého příjmu přesahujícího tuto mez. Na druhé straně tomu, jehož příjem na mez nedosáhne, náleží určité procento z toho, co mu chybí. Celý daňový systém lze poté ovládat hranicí mezi pozitivním a negativním zdaněním a sazbami pro pozitivní a negativní daň. (Marek, 2003)

Negativní důchodová daň zatím v praxi není nikde zavedena v plném rozsahu. Pokoušeli se ji uvést do systému v USA, avšak bez úspěchu pro její komplikovanost. V České Republice prosazovala její zavedení v roce 2003 ODS (Občanská demokratická strana). Nicméně určité verze daně, kdy má poplatník právo na „negativní daň“, existují. (Kubátová & Vítek, 1997)

Vzhledem k důležitosti daňových příjmů pro veřejný rozpočet je zásadní správná identifikace konstrukčních prvků daně, které jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

2.1. Daňový subjekt

Za daňové subjekty jsou označováni poplatníci a plátcí daně. Poplatník je ten, jehož předmět je dani podroben, daň snižuje jeho disponibilní příjem. Plátce je poté ten, kterému zákon udává povinnost odvést vybranou daň do veřejného rozpočtu. (Vančurová & Láchová, 2014)

Dle ZDP jsou poplatníky daně z příjmů fyzických osob právě fyzické osoby, které jsou daňovými rezidenty České republiky nebo daňovými nerezidenty.

Daňoví rezidenti jsou ty osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo nemají na území České republiky bydliště, ale zdržují se zde více než 183 dnů v roce mimo studia a léčení. Tyto osoby mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí.

Daňoví nerezidenti jsou ty osoby, které nemají na území České republiky bydliště, nebo to o nich stanoví mezinárodní smlouvy, z toho důvodu mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Daňovými nerezidenty jsou též poplatníci, kteří se na území ČR zdržují za účelem studia nebo léčení. (§ 2 ZDP)

2.2. Předmět daně

Předmětem daně je to, k čemu se vztahuje daňová povinnost, například alkohol a tabák, obrat nebo příjem. To však samotné k výpočtu daně nestačí, je nutné vyjádřit předmět jako nějaké číslo, které udává jeho velikost v měrných jednotkách. Takto upravený předmět nazýváme základem daně. Základem daně je tedy věcně a časově vymezený předmět zdanění. Není ale pravidlem, že vše co je předmětem daně, musí být i součástí základu. Existují i části předmětu, které jsou osvobozeny, někdy je možné základ daně upravit i o tzv. odčitatelné položky. (Kubátová, 2009)

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy, na které se vztahuje daňová povinnost. Tyto příjmy nazýváme zdanitelnými příjmy.

Zdanitelnými příjmy daně z příjmů fyzických osob jsou:

- a) příjmy ze závislé činnosti
- b) příjmy ze samostatné činnosti
- c) příjmy z kapitálového majetku
- d) příjmy z nájmu
- e) ostatní příjmy

Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní, lze tedy říci, že příjmem je vše, čím dochází ke zvýšení majetku poplatníka. (Vančurová & Láchová, 2014)

Nepeněžní příjem se oceňuje podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku. ZDP vymezuje i příjmy, které předmětem daně nejsou.

Předmětem daně nejsou například:

- a) příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů, nebo vydáním podle právních předpisů upravujících restituci majetku
- b) úvěry nebo zápůjčky
- c) příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání společného jmění manželů (§ 3 ZDP)

Rovněž nejsou předmětem daně příjmy, které jsou zvláště vymezené pro některý druh příjmů tvořícího dílčí základ daně – například cestovní náhrady do výše zákonných limitů u příjmů ze závislé činnosti. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.3. Osvobození od daně

Řada příjmů je od daně osvobozena i přesto, že jsou předmětem daně. Všechny osvobozené příjmy upravuje ZDP, většinu nalezneme v § 4.

Osvobození od daně nabývá různých forem. Nejčastější formou je osvobození úplné, které se použije tehdy, jsou-li splněny současně všechny podmínky. Např. pokud příležitostné příjmy nepřekročí částku 30 000 Kč, jsou osvobozeny, činí-li však příležitostné příjmy už jen o 1 Kč více tedy 30 001 Kč osvobození se nepoužije. Další formou je částečné osvobození od daně. Některá osvobození jsou podmíněna určitou dobou, po kterou musí daná skutečnost trvat tzv. časovým testem. Např. osvobození příjmu z prodeje rodinného domu, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem.

Největší podíl mezi těmito příjmy zaujímají příjmy sociální. Mezi sociálními příjmy mají nejvýznamnější postavení dávky z veřejných rozpočtů. Jejich osvobození minimalizuje míru přerozdělování prostřednictvím veřejných rozpočtů. Osvobození se proto používá například u dávek státní sociální podpory, ze sociálního a veřejného zdravotního pojištění. Ze stejného důvodu jsou od daně většinou osvobozena i studijní stipendia.

Nejdůležitější skupiny osvobozených příjmů jsou:

- některé bezúplatné příjmy – veškerý majetek nabytý děděním, nabytí movité věci od příslušníka rodiny žijícím s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti
- důchody a sociální transfery – důchod ve výši 36násobku minimální mzdy
- některé příjmy z prodeje majetku – výjimkou je majetek, který je součástí obchodního majetku poplatníka
- náhrady škody a pojistná plnění – pojistné plnění z pojištění majetku vloženého do obchodního majetku nebo pronajatého majetku, dále pak úrazové pojištění a pojištění na denní dávku v nemoci
- některé výhry

I u těchto příjmů však existuje celá řada výjimek ze základních pravidel. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.4. Základ daně

Smyslem zdanění příjmů je postihnout disponibilní důchod poplatníka. (Vančurová & Láchová, 2014) Dle § 5 ZDP je základem daně částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva, nebo více druhů příjmů je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů. (§ 5 odst. 2 ZDP)

U každého druhu příjmu jsou odděleně stanovena pravidla, podle kterých se tento příjem očistí o nutné výdaje, případně se provedou jiné úpravy příjmů. (Vančurová & Láchová, 2014)

Lze tedy obecně říci, že strukturu základu daně tvoří rozdíl sumy pěti jednotlivých dílčích základů daně, tedy příjmů a výdajů, které jsou vynaloženy na jejich dosažení. Následující podkapitoly se věnují jednotlivým dílčím základům daně z příjmů fyzických osob.

2.4.1. Příjmy ze závislé činnosti

Příjmem ze závislé činnosti je příjem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát jeho příkazů. (§ 6 ZDP)

Za příjmy ze závislé činnosti se rovněž považují:

- příjmy za práci společníka společnosti s ručeným omezeným, komanditisty a člena družstva
- odměny člena orgánu právnické osoby (člen představenstva) i orgánu právnické osoby (jednatel)
- náhrady za příjmy ze závislé činnosti

V § 6 ZDP jsou uvedeny i příjmy osvobozené nebo příjmy, které nejsou předmětem daně.

Poplatník s těmito příjmy je označován za zaměstnance a ten, který příjem vyplácí, se nazývá zaměstnavatelem. (Vančurová, 2013)

Od příjmů ze závislé činnosti nelze odečítat žádné výdaje. Tento dílčí základ může být kladný nebo nula.

Platí:

Schéma 1: Dílčí základ daně § 6

Příjmy ze závislé činnosti
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně příjmů ze závislé činnosti

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

2.4.2. Příjmy ze samostatné činnosti

Příjmem ze samostatné činnosti je příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjem ze živnostenského podnikání, podíl společníka veřejné obchodní společnosti, komplementáře komanditní společnosti na zisku a ze samostatné činnosti vykonávané podle zvláštních předpisů. Dílčí základ daně může být i záporný tzv. daňová ztráta. Poplatník s těmito příjmy se nazývá osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ).

Platí:

Schéma 2: Dílčí základ daně § 7

příjmy ze samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

Fyzická osoba má u prokazování výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů na výběr, buď může snížit příjmy o skutečně vynaložené výdaje, ale to může být pro poplatníka příliš nákladné, potom má druhou možnost. Může uplatnit výdaje zjednodušeně paušálem tj. procentem z příjmu. (Vančurová & Láchová, 2014)

Výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů lze označit za daňově uznatelné výdaje, jsou to takové výdaje, které poplatník skutečně vynaložil, má k nim příslušné doklady a tyto výdaje má zaevidovány v daňové evidenci. (www.jakpodnikat.cz)

Tabulka 1: Paušální výdaje

druh příjmů	výše uplatnitelného paušálu
příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živn. podnikání řemeslného	80 % nejvýše však 1 600 000Kč
příjmy ze živnostenského podnikání	60 % nejvýše však 1 200 000Kč
příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 % nejvýše však 600 000Kč
jiné příjmy ze samostatné činnosti	40 % nejvýše však 800 000Kč

Zdroj: § 7 ZDP

2.4.3. Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou např. podíly na zisku, úroky, výhry, výnosy z vkladu, dávky penzijního připojištění. Od těchto příjmů nelze odečítat žádné daňově uznatelné výdaje. Dílčí základ daně může být kladný nebo nula. (Vančurová & Láchová, 2014)

Platí:

Schéma 3: Dílčí základ daně § 8

příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

Některé kapitálové příjmy tvoří samostatné základy daně, které jsou zdaněné srážkovou daní. Tyto příjmy jsou uvedeny v § 36 ZDP.

2.4.4. Příjmy z nájmu

Příjmy z nájmu jsou příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů, příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu nemovitých věcí. Dílčí základ může být také záporný, může vzniknout daňová ztráta.

Platí:

Schéma 4: Dílčí základ daně § 9

příjmy z nájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z nájmu

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

Poplatník má možnost místo skutečných výdajů, které musí společně s příjmy evidovat, použít výdaje paušální ve výši 30 % příjmů, nejvýše však do částky 600 000 Kč. (§ 9 odst. 4 ZDP)

2.4.5. Ostatní příjmy

Ostatními příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku, jsou zejména příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, které nejsou provozovány podnikatelem. Na tyto příjmy se vztahuje úplné osvobození do 30 000 Kč (v úhrnu). Na další příjmy, kterými jsou např. příjmy z převodu nemovité věci, cenného papíru a jiné věci se osvobození nevztahuje. (§ 10 ZDP)

Dle ZDP lze i tyto příjmy ponížít o prokazatelně vynaložené výdaje. Při příležitostných příjmech ze zemědělské činnosti je možné použít výdaje paušální a to ve výši 50 % příjmů. Skutečné výdaje je možné odečíst maximálně do výše příjmů, u dílčího základu daně z ostatních příjmů nemůže vzniknout daňová ztráta.

2.5. Úprava základu daně

Základ daně je možné snížit o řadu standardních a nestandardních odpočtů. Nestandardní odpočty se odečítají nezávisle na ostatních a jejich velikost je omezena limity. Např. hodnota odběru krve se oceňuje částkou 2000 Kč. (Vančurová & Láchová, 2014)

Nestandardní odpočty lze rozdělit na nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky.

2.5.1. Nezdánitelné části základu daně

Tyto odpočty upravuje § 15 ZDP, mezi nezdánitelné části základu daně patří:

- bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely
- úroky z úvěrů na bytové potřeby
- příspěvky na penzijní připojištění, penzijní pojištění nebo doplňkové penzijní spoření
- pojistné na soukromé životní pojištění
- zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace
- úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

2.5.2. Odčitatelné položky

Položky odčitatelné od základu upravuje § 34 ZDP. Jedná se o nestandardní odpočty od základu daně:

- odpočet na podporu výzkumu a vývoje
- odpočet na podporu odborného vzdělávání
- daňová ztráta

Daňovou ztrátu lze odečíst nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích, bezprostředně následujících po období, ve kterém byla vyměřena. O daňovou ztrátu je možné snížit všechny příjmy kromě příjmů ze závislé činnosti. (§ 34 odst. 1 ZDP)

2.6. Sazba daně z příjmů a solidární zvýšení daně

„Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.“ (Vančurová & Láchová, 2014)

Dle druhu předmětu daně nebo daňového subjektu je možné volit v legislativě jednotnou nebo diferencovanou sazbu daně.

Pokud je použita jednotná sazba daně, znamená to, že všechny předměty jsou zdaněny stejnou sazbou. Pokud jsou však rozlišeny různé základy daně, jsou poplatníci zdaňováni odlišnou diferencovanou sazbou. (Kubátová, 2009)

V některých zemích existuje i nulová sazba pro nejnižší daňové pásmo. Nulová sazba pro toto pásmo funguje podobně jako nezdanitelné minimum (základní nezdanitelná část) a garantuje určité životní minimum pro všechny poplatníky. (Kubátová & Vítek, 1997)

Daňové sazby určují, kolik ze svého příjmu musí fyzická osoba odvést státu. Přitom samotné sazby vypovídají o zatížení poplatníků a stupni progresu velmi málo, ale mohou mít psychologický význam pro poplatníky, kteří z výše sazby predikují celkový charakter daně. (Kubátová & Vítek, 1997)

Sazba daně z příjmů fyzických osob je lineární ve výši 15 %. (§ 16 ZDP) Počínaje rokem 2013 se však výpočet částky daně ze základu daně před snížení zkomplikoval díky zavedení solidárního zvýšení daně.

2.6.1. Solidární zvýšení daně

Solidární zvýšení daně bylo zavedeno od zdaňovacího období roku 2013 ale pouze pro poplatníky s příjmy nad stanovenou hranici, která se odvíjí od výše průměrné mzdy. Zvýšení má lineární sazbu 7 % z kladného rozdílu mezi součtem dílčích základů daně ze závislé činnosti a samostatné výdělečné činnosti a 48 násobkem průměrné mzdy. (§ 16a ZDP) Solidární zvýšení daně se aplikuje pouze na část základu daně před snížením o odpočty. Jedná se o nestandardní konstrukční prvek, z toho důvodu nelze používat standardní pravidla pro zaokrouhlení, vypočte se bez zaokrouhlení.

Do základny pro výpočet solidárního zvýšení daně se zahrnuje:

- Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti bez sociálního pojistného, které hradí zaměstnavatel.
- Dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti

Jako přechodné ustanovení napomáhající k řešení krize veřejných rozpočtů se mělo solidární zvýšení daně použít za zdaňovací období 2015 naposledy. (Vančurová & Láchová, 2014) Mluvčí ministerstva financí Kateřina Vaidišová však pro server Podnikatel.cz potvrdila, že ke zrušení solidárního zvýšení nedojde, jelikož, s ohledem na další daňové novinky, by došlo k zatížení plátců daně tedy zaměstnavatelů. (Kučerová, 2015)

2.7. Slevy na dani

Poplatník má možnost uplatnit standardní absolutní slevy a slevy při zaměstnání osob se zdravotním postižením. Pokud chce fyzická osoba uplatnit sociální standardní slevy, musí splnit zákonem uvedené podmínky. Tyto slevy plní sociální funkci tím, že přispívají k optimální redistribuci důchodů. Cílem standardních slev je zohlednění nejen sociálního postavení poplatníka, ale částečně i celé domácnosti. Základní standardní slevu může poplatník vždy uplatnit celou, pokud však nesplní podmínky pro uplatnění slevy po celé zdaňovací období, uplatňuje poplatník pouze jednu dvanáctinu slevy za každý měsíc, ve kterém podmínky pro uplatnění splnil. Po zavedení lineární sazby daně se standardní slevy na dani významně zvýšily, aby jako jiný konstrukční prvek zajistily progresivitu daně z příjmů fyzických osob.

Slevy je možné rozčlenit na slevy, které poplatník uplatňuje sám na sebe – slevy na poplatníka – slevy na vyživované osoby tj. na některého z členů poplatníkovy domácnosti a – slevy na další osoby, kdy poplatník v rámci své samostatné výdělečné činnosti zaměstnává osoby se změněnou pracovní schopností. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.7.1. Slevy na poplatníka

Mezi tyto slevy patří základní sleva na poplatníka, slevy na invaliditu a sleva pro studenta.

- Základní sleva se uplatňuje vždy v celé výši. Má za úkol zajistit minimální nezdaněný příjem pro každého poplatníka.
- Slevy na invaliditu se liší podle stupně invalidity a podle typu invalidního důchodu.
- Slevu pro studenta může uplatnit poplatník, který se sám soustavně připravuje na budoucí povolání. Studium se posuzuje podle zákona o státní sociální

podpoře. Student nesmí dosáhnout 26 let. Pro studenty doktorských studijních programů je hranice posunuta na 28 let. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.7.2. Slevy na vyživované osoby

Vyživovanou osobu je dítě, vůči kterému má poplatník ze zákona vyživovací povinnost, nebo manžel či manželka, který má nepatrný, nebo žádný vlastní příjem. Tyto osoby ovlivňují sociální postavení poplatníka, z toho důvodu že vyživované osoby žijí s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti.

- Slevu na manželku (manžela) může poplatník uplatnit, pokud příjmy druhého z manželů nedosahují výše 68 000 Kč. Do vlastního příjmu manžela (manželky) patří nejen příjmy zdanitelné včetně příjmů tvořících samostatné základy daně, ale i osvobozené příjmy včetně celé řady sociálních dávek (starobní invalidní důchod, peněžitá pomoc v mateřství a nemocenská atd.), které jsou odvozeny od předchozích příjmů. Nezahrnují se pouze adresné sociální dávky jako například dávky státní sociální podpory, příspěvek na péči nebo studijní stipendium. (Vančurová & Láchová, 2014)
- Sleva na dítě je nazývána daňovým zvýhodněním. Daňovému zvýhodnění na vyživované dítě se věnuje následující kapitola.
- Sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení. Jedná se o nestandardní slevu, tuto slevu poplatník uplatňuje ve výši výdajů prokazatelně vynaložených za umístění vyživovaného dítěte žijícího ve společně hospodařící domácnosti v zařízení péče o děti předškolního věku včetně mateřské školy. Za každé dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy stanovené k počátku příslušného zdaňovacího období. (§ 35bb ZDP)

2.7.3. Slevy na další osoby

Poplatníci, kteří zaměstnávají osoby se změněnou pracovní schopností, mohou uplatnit slevu na zaměstnance se zdravotním postižením. Částka slevy se odvíjí od přepočteného počtu zaměstnanců se zdravotním postižením. Výše slevy je 18 000 Kč na jednoho přepočteného zaměstnance nebo 60 000 Kč na jednoho přepočteného zaměstnance s těžším zdravotním postižením. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.8. Daňové zvýhodnění na vyživované dítě

Daňové zvýhodnění jakožto slevu v její základní výši může uplatnit jeden z poplatníků, který žije s dítětem ve společně hospodařící domácnosti a zároveň má vůči dítěti vyživovací povinnost.

Vyživovaným dítětem je označováno každé nezletilé dítě až do 26 let věku, které se soustavně připravuje na budoucí povolání, tj. studuje anebo dítě, které nemůže studovat nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc či dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav anebo je uznáno invalidním ve třetím stupni. (Vančurová & Láchová, 2014)

2.8.1. Daňový bonus

Konstrukce daňového zvýhodnění na vyživované dítě je složitější než v případě výše uvedených slev na dani. Daňové zvýhodnění je poskytováno za určitých podmínek poplatníkům nad rámec částky daně. To znamená, že pokud není částka vypočtené daně dostatečně velká k využití celého daňového zvýhodnění, může poplatníkovi vzniknout nárok na doplacení zbytku daňového zvýhodnění tzv. daňový bonus. V tomto případě může být fyzické osobě daňový bonus správcem daně doplacen. O výplatu daňového bonusu může poplatník požádat, pokud jeho hrubé příjmy za zdaňovací období (kalendářní rok) jsou aspoň tak vysoké jako šestinásobek minimální mzdy a pokud nárok na bonus je alespoň 100 Kč. Daňový bonus funguje jako transfer poskytovaný prostřednictvím daňové správy, nejedná se tedy o přeplatek na dani. (Vančurová & Láchová, 2014)

Pokud osoba samostatně výdělečně činná uplatní výdaje paušálem a tyto výdaje jsou vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže snížit daň o slevu na manžela a daňové zvýhodnění na vyživované dítě. (§ 35ca ZDP)

2.9. Splnění daňové povinnosti za zdaňovací období

Zdaňovacím obdobím pro daň z příjmů fyzických osob je kalendářní rok. V jiných státech se můžeme setkávat i s jiným zdaňovacím obdobím. „Například ve Velké Británii je to období od 6. 4. uplynulého roku do 5. 4. roku běžného. Ve Švýcarsku je zdaňovací období dvouleté, aby u poplatníků, jimž důchody meziročně více fluktuují, nedocházelo vlivem progresivních sazeb k jinému zdanění než u poplatníků s konstantními důchody.“ (Kubátová & Vítek, 1997)

Osobní důchodové daně jsou placeny na základě daňového přiznání poplatníka. V daňovém přiznání si daň vypočte sám poplatník, nebo daňový úředník na základě jím poskytnutých údajů. Zahrnutí daňových úlev do výpočtu daně je na zodpovědnosti poplatníka nebo je zohledňuje daňový úřad.

Plnění daňových povinností je možné realizovat stržením daně u zdroje, tento způsob je výhodnější pro stát, protože zamezuje daňovým únikům a též klade menší nároky na poplatníky. Srážkou u zdroje jsou zdaňovány důchody z mezd a platů a některé důchody z kapitálových výnosů (např. úroky z účtů u bank, dividendy, úroky z obligací). Měsíčně strhávané částky u zaměstnanců jsou potom zálohami na roční daň. (Kubátová & Vítek, 1997)

2.10. Schéma výpočtu daňové povinnosti

Po stanovení všech konstrukčních prvků je důležité vědět jak je správně použít při výpočtu daně. Výpočet daně je naznačen na schématu:

Schéma 5: Výpočet daňové povinnosti

základ daně
– nestandardní odpočty
= základ daně po snížení (zaokrouhlený na stovky korun dolů)
* sazba daně
= částka daně před slevami
+ solidární zvýšení daně
– standardní slevy (včetně nestandardní slevy za umístění dítěte)
= daň po slevách (daňový bonus)

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

Ze schématu je patrné, že odpočty se odečítají již od základu daně, zatímco o slevy je snižována až vypočtená částka daně.

3. Sociální pojistné v ČR

Příjmy ze závislé činnosti a příjmy ze samostatné činnosti se upravují o sociální pojistné, které zahrnuje veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. Veřejné zdravotní pojištění slouží ke krytí výdajů na financování nutné zdravotní péče. Sociální pojistné tvoří nemocenské pojištění, důchodové pojištění a státní politika zaměstnanosti. Nemocenské pojištění pomáhá pojištěncům s částečnou náhradou chybějících příjmů z důvodů nemoci nebo úrazu, při kterých je pojištěnec krátkodobě neschopný výdělečné činnosti. Důchodové pojištění pomáhá zejména při dlouhodobé a trvalé neschopnosti pracovat ve stáří nebo při invaliditě. A prostřednictvím státní politiky zaměstnanosti stát pomáhá těm, kteří ani jako zdraví jedinci nejsou schopni zabezpečovat své potřeby.

Jelikož je účast na sociálním pojistném povinná, má z ekonomického hlediska daňový charakter. (Vančurová & Láchová, 2014)

Sociální pojistné je v ČR upraveno Zákonem 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení (ZPSZ) a Zákonem 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění (ZPVZP).

3.1. Poplatník a plátcé pojistného

Pojištěnce lze charakterizovat podobně jako poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Pojištěncem je ten, jehož důchod z činnosti je pojistnému podroben, tj. zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ). Plátcem pojistného je zaměstnavatel nebo v případě příjmů ze samostatné činnosti OSVČ.

3.2. „Předmět“ sociálního pojistného a vyměřovací základy

Sociální pojistné nepracuje s pojmem předmět pojistného. Tuto funkci zde plní vyměřovací základ, který sjednocuje příjmy sociálnímu pojistnému podléhající. (Vančurová & Láchová, 2014)

3.2.1. Vyměřovací základ

Vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn příjmů ze závislé činnosti, které podléhají dani z příjmů fyzických osob. OSVČ si částku základu může stanovit sama, ne však méně než 50 % daňového základu, nebo dílčího základu daně ze samostatné činnosti. (§ 5; § 5b ZPSZ)

3.2.2. Minimální vyměřovací základ

U zaměstnance je spodní hranice, ze které platí pojistné na veřejné zdravotní pojištění stanovena minimální mzdou. (§ 3 ZPVZP)

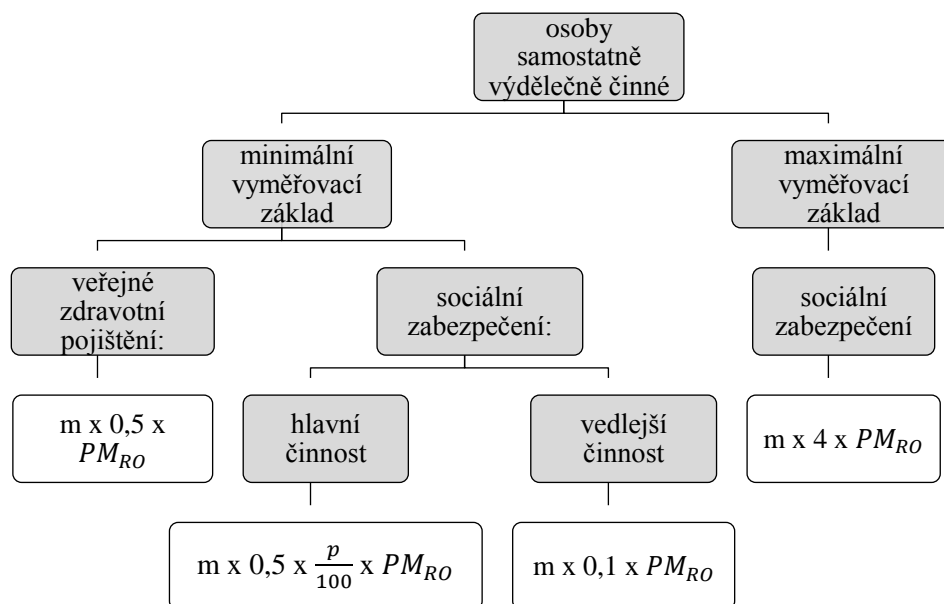
Pro OSVČ je minimální vyměřovací základ pojistného na veřejné zdravotní pojištění stanoven jako dvanáctinásobek 50 % průměrné mzdy. Průměrná mzda je pro tento zákon vypočtena jako „součin všeobecného vyměřovacího základu pro účely důchodového pojištění za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se průměrná mzda zjišťuje, a přepočítacího koeficientu pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu.“ Průměrná mzda se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Minimální vyměřovací základ pojistného na sociální zabezpečení u OSVČ se stanoví jen jako část průměrné mzdy stanovené dle ZPVZP. (§ 3a ZPVZP; Vančurová & Láchová, 2014)

3.2.3. Maximální vyměřovací základ (MVZ)

Dle § 3 ZPVZP platí zaměstnanec pojistné na veřejné zdravotní pojištění až do výše 48násobku průměrné mzdy. Pokud úhrn vyměřovacích základů v průběhu kalendářního roku dosáhne výše MVZ, pojistné po zbytek roku není placeno. Maximálním základem sociálního pojištění zaměstnance i OSVČ je dle § 15a ZPSZ částka ve výši 48násobku průměrné mzdy.

Minimální a maximální vyměřovací základy OSVČ přehledně znázorňuje následující schéma:

Schéma 6: Minimální a maximální vyměřovací základy u OSVČ

Zdroj: Vančurová & Láchová, 2014

kde: m – počet měsíců

PM_{RO} – průměrná mzda za příslušné rozhodné období

p – parametr

3.3. Sazby sociálního pojištění

„Výše pojištění se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu pojištění zjištěného za pojištění období.“ (ZPSZ)

Sazby pojištění jsou pro zaměstnance 4,5 % na veřejném zdravotním pojištění a 6,5 % na nemocenském a důchodovém pojištění. Pomocí těchto sazeb je vypočítáno pojištění, které zaměstnavatel sráží zaměstnanci z vyměřovacího základu tj. hrubé mzdy. Pro zaměstnavatele jsou sazby pojištění 9 % u veřejného zdravotního pojištění a 25 % na sociálním pojištění. Zaměstnavatel platí tuto část pojištění za zaměstnance, po uhrazení pojištění se jedná o daňově uznatelný výdaj zaměstnavatele.

Osoba samostatně výdělečně činná platí 13,5 % na veřejném zdravotním pojištění a 29,2 % dohromady za důchodové pojištění a státní politiku zaměstnanosti. OSVČ se mohou účastnit pojištění na nemocenském pojištění dobrovolně ve výši 2,3 % z příjmu. (Vančurová & Láchová, 2014; www.cssz.cz)

Pro lepší přehlednost je sociální pojištění za rok 2015 uvedeno v tabulce 2:

Tabulka 2: Sociální pojištění 2015

Poplatník	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
Veřejné zdravotní pojištění	4,5 %	9 %	13,5 %
Sociální pojištění - povinné	6,5 %	25 %	29,5 %
Nemocenské pojištění - nepovinné			2,3 %

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Vývoj daně z příjmů fyzických osob ve sledovaném období

Ve sledovaném období se konstrukční prvky daně z příjmů fyzických osob různě vyvíjely. Pro zpracování praktické části je důležité znát legislativní změny, které v průběhu sledovaného období vstoupily v platnost. Následující podkapitoly shrnují vývoj daně z příjmů a sociálního pojistného v letech 2010 – 2015.

4.1. Vývoj daňových sazeb

Sazba daně z příjmů fyzických osob je od roku 2008 lineární, dle § 16 ZDP činí 15 %. Solidární zvýšení daně bylo zavedeno až od zdaňovacího období 2013.

K solidárnímu zvýšení daně vydal v roce 2013 Ladislav Minčič tehdejší 1. náměstek ministra financí komentář: „Důvodem k zavedení solidárního zvýšení daně z příjmů fyzických osob ve výši sedmi procent z tzv. nadlimitního příjmu, bylo úsilí o snížení deficitu veřejných rozpočtů pod tříprocentní hranici vůči HDP a snaha rozložit dopady úsporných opatření na všechny skupiny obyvatel. Opatření zároveň koriguje často kritizovanou degresivitu celkového odvodového zatížení fyzických osob, kdy vysokopříjmoví poplatníci kvůli stropům u povinného pojistného měli do loňska (2012) výrazně nižší mezní sazbu celkového zatížení příjmu.“

Tzv. nadlimitní příjem se v letech měnil v závislosti na průměrné mzdě. V roce 2013 se solidární daň počítala z měsíčního příjmu nad 103 536 Kč. V roce 2014 z měsíčního příjmu nad 103 768 Kč a v roce 2015 se solidární daň počítá z měsíčního příjmu, který převyšuje 106 444 Kč.

4.2. Vývoj paušálních výdajů

Tabulka 3: Sazby paušálních výdajů

druh příjmů	2010	2011-2012	2013 - 2014	2015
příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živn. pod. řemeslného	80 %	80 %	80 %	80 % nejvýše však 1 600 000Kč
příjmy ze živnostenského podnikání	60 %	60 %	60 %	60 % nejvýše však 1 200 000Kč
příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku		30 %	30 % nejvýše však 600 000Kč	30 % nejvýše však 600 000Kč
jiné příjmy ze samostatné činnosti	40 %	40 %	40 % nejvýše však 800 000Kč	40 % nejvýše však 800 000Kč

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů z let 2010-2015

Paušální výdaje se v průběhu let měnily, jak je možné vidět v tabulce 3. Tyto změny však nezahrnovaly procentní změnu, ale omezení maximální absolutní částkou výdajů, o které mohou být příjmy sníženy.

Od zdaňovacího období 2013 si OSVČ, která uplatňuje výdaje paušálem, a tyto výdaje jsou vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže snížit daň o slevu na manžela či manželku a daňové zvýhodnění na vyživované dítě. (§ 35ca ZDP)

4.3. Vývoj slev na dani a daňového zvýhodnění

Tabulka 4: Výše daňových slev příslušné roky v Kč

Slevy na dani	Ustanovení ZDP		2010	2011	2012-2013	2014	2015
na poplatníka	§ 35ba odst. 1 písm. a)	1/12	2070	1970	2070	2070	2070
		roční	24 840	23 640	24 840	24 840	24 840
na 1. vyživované dítě	§ 35c odst. 1	1/12	967	967	1 117	1 117	1 117
		roční	11 604	11 604	13 404	13 404	13 404
na 2. vyživované dítě		1/12					1 317
		roční					15 804
na 3. a každé další dítě		1/12					1 417
		roční					17 004
na manželku	§ 35ba odst. 1 písm. b)	roční	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
za umístění dítěte	§ 35 bb	roční				8 500	9 200
na invaliditu 1. nebo 2. stupně	§ 35ba odst. 1 písm. c)	1/12	210	210	210	210	210
		roční	2 520	2 520	2 520	2 520	2 520
na invaliditu 3. stupně	§ 35ba odst. 1 písm. d)	1/12	420	420	420	420	420
		roční	5 040	5 040	5 040	5 040	5 040
držitel průkazu ZTP/P	§ 35ba odst. 1 písm. e)	1/12	1 345	1 345	1 345	1 345	1 345
		roční	16 140	16 140	16 140	16 140	16 140
studenti - žáci	§ 35ba odst. 1 písm. f)	1/12	335	335	335	335	335
		roční	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020

Zdroj: www.du.cz

Z tabulky 4 je patrné, že od roku 2015 se nově zavádí slevy na druhé, třetí a další dítě žijící ve společné domácnosti. Pořadí dětí pro uplatnění zvýšených slev i rozdělení slev na jednotlivé děti mezi rodiče je ponecháno na volbě rodičů. (www.mfcr.cz)

Od zdaňovacího období 2014 existuje nová sleva tj. sleva za umístění dítěte. Za každé dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy stanovené k počátku příslušného zdaňovacího období. V roce 2014 byla minimální mzda 8 500 Kč a za zdaňovací období 2015 je 9 200 Kč. (§ 35bb ZDP; www.mpsv.cz)

Od roku 2014 se sleva na invaliditu 1. nebo 2. stupně nazývá základní slevou na invaliditu a sleva na invaliditu 3. stupně rozšířenou slevou na invaliditu.

4.4. Vývoj sociálního a zdravotního pojištění

Tabulka 5: Sazby sociálního pojistného v %

Rok	Pojistné	2010	2011-2012	2013-2015	
Zaměstnanec	Sociální	6,5	6,5	6,5	
	Zdravotní	4,5	4,5	4,5	
Zaměstnavatel	Sociální	25	25	25	
	Zdravotní	9	9	9	
OSVČ	SP	důchodové pojištění	29,2	29,2	29,2
		nemocenské pojištění	1,4	2,3	2,3
	Zdravotní	13,5	13,5	13,5	

Zdroj: www.vupsv.cz

Ve sledovaném období se sazby povinného pojistného nijak neměnily, jak ukazuje tabulka 5. Pouze sazba dobrovolného nemocenského pojištění OSVČ byla v roce 2010 nižší než v dalších letech.

Z důvodu nepovinnosti nemocenského pojištění OSVČ, tedy ztráty daňového charakteru, se jím nebudu v praktické části své práce více zabývat.

5. Měření dopadu daňové povinnosti

Samotná právní úprava daně z příjmu fyzických osob nedokáže přímo vypovědět, jak moc jsou daňoví poplatníci touto daní zatíženi. Z tohoto důvodu je nutné zkoumat skutečný dopad daně. Dopad daňové povinnosti lze sledovat ze dvou hledisek a to buď mírou daňového zatížení, nebo mírou daňové progresivity. K hodnocení těchto dvou měř se používají propočty průměrné daňové sazby. (Kinkor, 1994)

5.1. Míra daňového zatížení

„Efektivní zdanění zjišťuje, jak se zákonná podoba daňového systému transformuje do efektivního daňového břemene.“ (Kinkor, 1994)

Efektivní zdanění, neboli efektivní daňová sazba, je charakterizováno průměrnou daňovou sazbou. Průměrnou daňovou sazbou nedefinuje žádný daňový předpis, je konstruována daňovou teorií právě pro měření daňového zatížení jako procentní podíl daňové povinnosti k hrubému příjmu:

$$\frac{T}{Y} * 100 \quad (1)$$

kde: T = daňová povinnost

Y = hrubý příjem, ze kterého je T počítáno

Její výše závisí na výši zákonných sazeb a konstrukci daňového základu. Míra zatížení určuje část, kterou bude muset poplatník na dani zaplatit. (Kinkor, 1994; Široký & Maková, 2008)

5.2. Míra daňové progresivity

Míra progresivity charakterizuje rozdíly v daňové zátěži jednotlivých typů poplatníků podle výše jejich příjmů. Jako progresivní je označována taková daň, která roste rychleji než její základ. (Kinkor, 1994; Vančurová & Láchová, 2014)

6. Metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je zjištění vývoje daňového zatížení vybraných příjmových skupin poplatníků daně z příjmů fyzických osob a sociálního pojistného a zároveň prokázání platnosti všeobecné domněnky, že zaměstnanci jsou více zatíženými poplatníky než OSVČ zejména z důvodu nemožnosti uplatňovat proti zdanitelným příjmům daňově uznatelné výdaje. Dále může OSVČ místo skutečných výdajů používat výdaje paušální, které rostou s růstem příjmu OSVČ. Z toho důvodu se lze domnívat, že progresivita zdanění může být u zaměstnanců vyšší než v případě OSVČ.

Předmětem hodnocení je vývoj částky daně a sociálního pojistného ve sledovaném období u zaměstnance a OSVČ při různých úrovních příjmů a uplatnění slev na dani včetně daňového zvýhodnění. K tomuto vyhodnocení je potřeba použít teoretické poznatky sepsané v předchozích kapitolách práce. Nyní je tedy nutné definovat modelové poplatníky a předmět daně.

6.1. Charakteristika poplatníků

Pro účely práce jsem vytvořila dva modelové poplatníky, zaměstnance a OSVČ, každý se třemi různými příjmy včetně uplatnění slev a zvýhodnění.

Poplatník A

Je ženatý a jeho manželka je na rodičovské dovolené s jejich třetím potomkem. Manželka nemá kromě rodičovského příspěvku žádný jiný příjem. Ve společné domácnosti tedy žije společně s manželkou a třemi vyživovanými dětmi ve věku 1, 4 a 12 let. Prostřední potomek navštěvuje mateřskou školu.

Poplatník A je zaměstnancem, pobírá příjem ze závislé činnosti, jeho roční hrubý příjem a uplatňování slev je popsáno v následujících situacích:

- 1) Situace 1.1 hrubý roční příjem je ve výši minimální roční mzdy a poplatník A uplatňuje pouze slevu na poplatníka.
- 2) Situace 1.2 hrubý roční příjem je ve výši minimální roční mzdy a poplatník A uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.
- 3) Situace 2.1 hrubý roční příjem ve výši průměrné roční mzdy a poplatník A uplatňuje pouze slevu na poplatníka.

- 4) Situace 2.2 hrubý roční příjem ve výši průměrné roční mzdy a poplatník A uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.
- 5) Situace 3.1 hrubý roční příjem ve výši 1 500 000 Kč a poplatník A uplatňuje pouze slevu na poplatníka.
- 6) Situace 3.2 hrubý roční příjem ve výši 1 500 000 Kč a poplatník A uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.

Poplatník B

Je ženatý a jeho manželka je na rodičovské dovolené s jejich třetím potomkem. Manželka nemá kromě rodičovského příspěvku žádný jiný příjem. Ve společné domácnosti tedy žije společně s manželkou a třemi vyživovanými dětmi ve věku 1, 4 a 12 let. Prostřední potomek navštěvuje mateřskou školu.

Poplatník B je osobou samostatně výdělečně činnou a podniká na základě živnostenského oprávnění, podnikání je jeho hlavní zdroj příjmů. Poplatník B neuplatňuje skutečně vynaložené výdaje, ale uplatňuje výdaje podle § 7 odstavce 7 ZDP. Výdaje poplatníka B činí 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání. Jeho hrubý roční příjem a uplatňování slev je popsáno v následujících situacích:

- 1) Situace 1.1 příjem ve výši minimální roční mzdy a poplatník B uplatňuje pouze slevu na poplatníka.
- 2) Situace 1.2 příjem ve výši minimální roční mzdy a poplatník B uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.
- 3) Situace 2.1 příjem ve výši průměrné roční mzdy a poplatník B uplatňuje pouze slevu na poplatníka.
- 4) Situace 2.2 příjem ve výši průměrné roční mzdy a poplatník B uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.
- 5) Situace 3.1 příjem ve výši 1 500 000 Kč a poplatník B uplatňuje pouze slevu na poplatníka.
- 6) Situace 3.2 příjem ve výši 1 500 000 Kč a poplatník B uplatňuje slevu na poplatníka, manželku, za umístění dítěte a zvýhodnění na všechny 3 děti.

6.2. Standardní výpočet daňové povinnosti

6.2.1. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze závislé činnosti v letech 2010-2012

- + úhrn hrubého příjmu (hrubá mzda – HM)
- + pojistné na sociální zabezpečení placeného zaměstnavatelem ($0,09 * HM$)
- + pojistné na zdravotní pojištění placeného zaměstnavatelem ($0,25 * HM$)
- = základ pro výpočet daně (superhrubá mzda – SHM)
- = základ daně (zaokrouhlený na stokoruny dolů)
- = daň vypočtená dle § 16 ZDP (zaokrouhlená SHM * 0,15)
- roční slevy na dani podle § 35ba ZDP
- = daň po slevách
- roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě
- = sražená daň nebo vyplacený daňový bonus

6.2.2. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze závislé činnosti v letech 2013-2015

- + úhrn hrubého příjmu (hrubá mzda – HM)
- + pojistné na sociální zabezpečení placeného zaměstnavatelem ($0,09 * HM$)
- + pojistné na zdravotní pojištění placeného zaměstnavatelem ($0,25 * HM$)
- = základ pro výpočet daně (superhrubá mzda – SHM)
- = základ daně (zaokrouhlený na stokoruny dolů)
- částka pro výpočet solidárního zvýšení daně ($HM - 48 * \text{průměrná mzda}$)
- = daň vypočtená dle § 16 ZDP (zaokrouhlená SHM * 0,15)
- + solidární zvýšení daně (částka pro výpočet solidárního zvýšení * 0,07)
- = daň před slevami a zvýhodněním
- roční slevy na dani podle § 35ba ZDP
- = daň po slevách
- roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě
- = sražená daň nebo vyplacený daňový bonus

6.2.3. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze samostatné činnosti v letech 2010-2012

- + příjmy
- výdaje (uplatňované paušálem = příjmy * 0,6)
- = základ daně (ZD)
- = základ daně (zaokrouhlený a stokoruny dolů)
- = daň vypočtená dle § 16 ZDP (zaokrouhlený ZD * 0,15)
- roční slevy na dani podle § 35ba ZDP
- = daň po slevách
- roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě
- = sražená daň nebo vyplacený daňový bonus

6.2.4. Schéma výpočtu daňové povinnosti daně z příjmů ze samostatné činnosti v letech 2013-2015

- + příjmy
- výdaje (uplatňované paušálem = příjmy * 0,6)
- = základ daně (ZD)
- = základ daně (zaokrouhlený a stokoruny dolů)
- částka pro výpočet solidárního zvýšení daně ($HM - 48 * \text{průměrná mzda}$)
- = daň vypočtená dle § 16 ZDP (zaokrouhlený ZD * 0,15)
- + solidární zvýšení daně (částka pro výpočet solidárního zvýšení * 0,07)
- = daň před slevami a zvýhodněním
- roční slevy na dani podle § 35ba ZDP
- = daň po slevách
- roční daňové zvýhodnění na vyživované dítě
- = sražená daň nebo vyplacený daňový bonus

6.3. Standardní výpočet sociálního pojistného

6.3.1. Výpočet sociálního pojistného u zaměstnance

+ vyměřovací základ (výše se odvíjí od zdanitelného příjmu zaměstnance)

* 0,135 (dle ZPVZP zaokrouhlená na celé koruny)

= Pojistné na veřejné zdravotní pojištění (VZP)

/ 3 (dle ZPVZP zaokrouhlená na celé koruny)

= Pojistné stržené zaměstnanci

Pojistné stržené zaměstnanci – pojistné na veřejné zdravotní pojištění

= Pojistné na VZP hrazené zaměstnavatelem

= sražené pojistné na VZP

Pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti

- pojistné stržené zaměstnanci
= $0,065 * \text{vyměřovací základ}$
- pojistné placené zaměstnavatelem
- = $0,25 * \text{vyměřovací základ}$

6.3.2. Výpočet sociálního pojistného u OSVČ

- výpočet vyměřovacího základu:
= $0,5 * \text{základ daně}$
- výpočet maximálního a minimálního vyměřovacího základu veřejného zdravotního pojištění:
maximální vyměřovací základ, který platil do konce roku 2012:
= $72 * \text{průměrná mzda dle ZPVZP}$
minimální vyměřovací základ = $12 * 0,5 * \text{průměrná mzda dle ZPVZP}$
- výpočet maximálního a minimálního vyměřovacího základu sociálního zabezpečení
maximální vyměřovací základ 2010 - 2011 = $72 * \text{průměrná mzda dle ZPVZP}$
maximální vyměřovací základ 2012 - 2015 = $48 * \text{průměrná mzda dle ZPVZP}$
minimální vyměřovací základ = $12 * 0,25 * \text{průměrná mzda dle ZPVZP}$
- zdravotní pojištění = $0,135 * \text{vyměřovací základ}$
- sociální zabezpečení = $0,292 * \text{vyměřovací základ}$

6.4. Výpočet daňového zatížení

Prostřednictvím vybraných ukazatelů bude z vypočtených daňových povinností modelových poplatníků měřena jejich skutečná daňová povinnost.

Míru daňového zatížení počítám jako procentní podíl daňové povinnosti i daňového bonusu k hrubému příjmu, pomocí vzorce (1) pro efektivní daňovou sazbu. Efektivní daňová sazba je použita k výpočtu daňového zatížení na všech sledovaných úrovních příjmu. Výsledky jsou srovnávány při stejných situacích a to efektivní sazba daně poplatníků při uplatnění pouze slevy na poplatníka, efektivní sazba daně poplatníků při uplatnění slevy na poplatníka, slevy na manželku, slevy za umístění dítěte a daňového zvýhodnění na dítě. V další fázi je sledováno daňové zatížení poplatníků daní z příjmu společně se sociálním pojistným. K případnému daňovému bonusu je sociální pojistné přičítáno.

7. Analýza vývoje daňového zatížení

Než bude v následujících podkapitolách možné začít počítat daňové povinnosti modelových poplatníků, je nutné uvést vývoj minimální a průměrné mzdy ve sledovaném období 2010 – 2015. Výše mezd je uvedena v tabulce 6.

Tabulka 6: Vývoj minimální a průměrné mzdy v Kč (2010 - 2015)

rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
min. mzda	96 000	96 000	96 000	102 000	102 000	110 400
prům. mzda	284 496	296 880	301 644	310 608	311 304	319 332

Zdroj: www.mpsv.cz; Vyhlášky o výši všeobecného vyměřovacího základu

V legislativě je mzda uváděná v měsíčních částkách, pro účely práce je přepočtena na částky roční, vynásobením počtem měsíců tedy 12.

7.1. Daň z příjmů

7.1.1. Daň z příjmů fyzických osob – poplatník A

V tabulce XY je počítána daňová povinnost poplatníka na úrovni minimální mzdy, která byla v letech 2010-2012 – 8 000 Kč měsíčně.

Tabulka 7: Výpočet daně zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč (2010 – 2012)

rok	2010		2011		2012	
	1.1	1.2	1.1	1.2	1.1	1.2
hrubá mzda	96 000		96 000		96 000	
SP 25 %	24 000		24 000		24 000	
ZP 9 %	8 640		8 640		8 640	
SHM	128 640		128 640		128 640	
ZD zaokr.	128 600		128 600		128 600	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	19 290		19 290		19 290	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	- 5 550	-30 390	-4 350	-29 190	-5 550	-30 390
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	-34 812	0	-34 812	0	-40 212

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 7 ukazuje, že daňová povinnost poplatníka A s hrubým příjmem ve výši minimální mzdy při uplatnění pouze slevy na poplatníka (situace 1.1) je ve všech třech letech nulová, v případě uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě (situace 1.2) může poplatník A očekávat daňový bonus právě ve výši tohoto zvýhodnění. Tedy v roce 2010 a 2011 je to 34 812 Kč a v roce 2012 činí daňový bonus 40 212 Kč.

V letech 2013 – 2014 byla minimální měsíční mzda 8 500 Kč a v roce 2015 – 9 200 Kč.

Tabulka 8: Výpočet daně zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč (2013 – 2015)

rok	2013		2014		2015	
situace	1.1	1.2	1.1	1.2	1.1	1.2
hrubá mzda	102 000		102 000		110 400	
SP 25 %	25 500		25 500		27 600	
ZP 9 %	9 180		9 180		9 936	
SHM	136 680		136 680		147 936	
ZD zaokr.	136 600		136 600		147 900	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	20 490		20 490		22 185	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	- 4 350	-29 190	- 4 350	-37 690	-2 655	-36 695
daňové zvýhodnění na děti		40 212		40 212		46 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	-40 212	0	-40 212	0	-46 212

Zdroj: Vlastní zpracování

I tabulka 8 počítá daňovou povinnost poplatníka A při hrubé mzdě ve výši minimální mzdy. Během let 2013 až 2015 je situace stejná, jako v předchozích třech letech. Daňová povinnost při uplatnění pouze slevy na poplatníka (1.1) je nulová, to by nezměnilo ani použití slevy na manželku a slevy za umístění dítěte (1.2), kterou poplatník využívá v maximální možné částce pro příslušný rok, tedy do výše minimální měsíční mzdy. Ale při uplatnění daňového zvýhodnění na všechny děti má poplatník A

nárok na daňové zvýhodnění v letech 2013 a 2014 ve výši 40 212 Kč a v roce 2015 ve výši 46 212 Kč.

V tabulce 9 je počítána daňová povinnost z průměrné měsíční mzdy, která byla v roce 2010 – 23 708 Kč, v roce 2011 – 24 740 Kč a v roce 2012 – 25 137 Kč.

Tabulka 9: Výpočet daně zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč (2010 – 2011)

rok	2010		2011		2012	
	2.1	2.2	2.1	2.2	2.1	2.2
hrubá mzda	284 496		296 880		301 644	
SP 25 %	71 124		74 220		75 411	
ZP 9 %	25 605		26 720		27 148	
SHM	381 225		397 820		404 203	
ZD zaokr.	381 200		397 800		404 200	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	57 180		59 670		60 630	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	32 340	7 500	36 030	11 190	35 790	10 950
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	32 340	-27 312	36 030	-23 622	35 790	-29 262

Zdroj: Vlastní zpracování

Při použití hrubé mzdy ve výši průměrné roční mzdy již má poplatník A povinnost při uplatnění pouze slevy na poplatníka zaplatit daň v roce 2010 ve výši 32 340 Kč, v roce 2011 ve výši 36 030 Kč a v roce 2012 ve výši 35 790 Kč. Rozdíl v částkách je dán různou průměrnou mzdou, která není ve všech letech stejná a odlišnou slevou na poplatníka v roce 2011.

Pokud poplatník A uplatní i slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti, je výsledkem daňový bonus. V roce 2010 ve výši 27 312 Kč, v roce 2011 ve výši 23 622 Kč a v roce 2012 ve výši 29 262 Kč. Tyto částky nejsou stejné jako v případě použití minimální mzdy, z důvodu většího základu daně, tedy superhrubé mzdy. Při

větším základu je i větší daň před slevami a tudíž v tomto případě vychází daň po slevách kladně a daňové zvýhodnění je možné odečíst z větší sumy než v tabulce 8.

V dalších letech byla průměrná měsíční mzda následující: v roce 2013 – 25 884 Kč, v roce 2014 – 25 942 Kč a v roce 2015 – 26 611 Kč.

Tabulka 10: Výpočet daně zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)

rok	2013		2014		2015	
situace	2.1	2.2	2.1	2.2	2.1	2.2
hrubá mzda	310 608		311 304		319 332	
SP 25 %	77 652		77 826		79 833	
ZP 9 %	27 955		28 018		28 740	
SHM	416 215		417 148		427 905	
ZD zaokr.	416 200		417 100		427 900	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	62 430		62 565		64 185	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	37 590	12 750	37 725	4 385	39 345	5 305
daňové zvýhodnění na děti		40 212		40 212		46 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	37 590	-27 462	37 725	-35 827	39 345	-40 907

Zdroj: Vlastní zpracování

V dalších letech daňová povinnost poplatníka A stoupá z důvodu rostoucí průměrné roční mzdy. Pokud poplatník uplatňuje pouze slevu na poplatníka, je jeho daňová povinnost v roce 2013 ve výši 37 590 Kč v roce 2014 ve výši 37 725 a v roce 2015 39 345 Kč. Při snížení daně o slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti má poplatník nárok na daňový bonus v roce 2013 v částce 27 462 Kč, v roce 2014 v částce 35 827 Kč a v roce 2015 v částce 40 907 Kč.

Tabulky 11 a 12 počítají daňovou povinnost při nadprůměrné roční mzdě, která je určena částkou 1 500 000 Kč.

Při takto vysoké mzdě je možné očekávat překročení hranice pro sociální a zdravotní pojištění, proto v následujících tabulkách uvádím i maximální vyměřovací základy pro sociální a zdravotní pojištění, od roku 2013 již pouze maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění.

Tabulka 11: Výpočet daně zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč
(2010 – 2012)

rok	2010		2011		2012	
	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2
hrubá mzda	1 500 000		1 500 000		1 500 000	
max. VZ SP	1 707 048		1 781 280		1 206 576	
SP 25 %	375 000		375 000		301 644	
max. VZ ZP	1 707 048		1 781 280		1 809 864	
ZP 9 %	135 000		135 000		135 000	
SHM	2 010 000		2 010 000		1 936 644	
ZD zaokr.	2 010 000		2 010 000		1 936 600	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	301 500		301 500		290 490	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	276 660	251 820	277 860	253 020	265 650	240 810
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	276 660	217 008	277 860	218 208	265 650	200 598

Zdroj: Vlastní zpracování

V posledním případě, kdy poplatník A má příjem ve výši 1 500 000 Kč, má povinnost daň zaplatit a daňový bonus nemůže očekávat ani v případě uplatnění daňového zvýhodnění. Při uplatnění pouze slevy na poplatníka v roce 2010 zaplatí částku 276 660 Kč, v roce 2011 částku 277 860 Kč a v roce 2012 částku 265 650 Kč. Když poplatník A uplatní i slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti

zaplatí v roce 2010 daň ve výši 217 008 Kč, v roce 2011 ve výši 218 208 Kč a v roce 2012 ve výši 200 598 Kč.

Tabulka 12: Výpočet daně zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)

rok	2013		2014		2015	
	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2
hrubá mzda	1 500 000		1 500 000		1 500 000	
max. VZ SP	1 242 432		1 245 216		1 277 328	
SP 25 %	310 608		311 304		319 332	
ZP 9 %	135 000		135 000		135 000	
SHM	1 945 608		1 946 304		1 954 332	
ZD zaokr.	1 945 600		1 946 300		1 954 300	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	291 840		291 945		293 145	
sazba sol zvýšení	7 %		7 %		7 %	
solidární zvýšení	18 029,76		17 834,88		15 587,04	
celková daň před slevami	309 869,76		309 779,88		308 732,04	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	285 030	260 190	284 940	251 600	283 892	249 852
daňové zvýhodnění na děti		40 212		40 212		46 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	285 030	219 978	284 940	211 388	283 892	203 640

Zdroj: Vlastní zpracování

Od roku 2013 ovlivňuje daň solidární zvýšení daně, které zvyšuje daň poplatníka A. Při vysoké hrubé mzdě ve výši 1 500 000 Kč zaplatí poplatník uplatňující pouze slevu na poplatníka v roce 2013 daň ve výši 285 030 Kč, v roce 2014 ve výši 284 940 Kč a v roce 2015 daň ve výši 283 892 Kč.

Pokud uplatní i slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti a také slevu za umístění dítěte v maximální možné výši je jeho daňová povinnost v roce 2013 ve výši 219 978 Kč, v roce 2014 ve výši 211 388 Kč a v roce 2015 ve výši 203 640 Kč.

7.1.2. Daň z příjmů fyzických osob – poplatník B

Poplatník B nesleduje skutečně vynaložené výdaje, proto uplatňuje výdaje paušální. Poplatník B provozuje živnostenské podnikání nikoliv však řemeslné, z toho důvodu je výše paušálních výdajů 60 % příjmů.

Tabulka 13: Výpočet daně OSVČ na úrovni minimální mzdy v Kč (2010 - 2012)

rok	2010		2011		2012	
	1.1	1.2	1.1	1.2	1.1	1.2
příjem	96 000		96 000		96 000	
paušální výdaje 60 %	57 600		57 600		57 600	
ZD	38 400		38 400		38 400	
ZD zaokr.	38 400		38 400		38 400	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	5 760		5 760		5 760	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	-19 080	-43 920	-17 880	-42 720	-19 080	-43 920
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	-34 812	0	-34 812	0	-40 212

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 13 ukazuje, že daňová povinnost poplatníka B s hrubým příjmem ve výši minimální mzdy při uplatnění pouze slevy na poplatníka je ve všech třech letech nulová, v případě uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě může poplatník B očekávat daňový bonus právě ve výši tohoto zvýhodnění. Tedy v roce 2010 a 2011 je to 34 812 Kč a v roce 2012 činí daňový bonus 40 212 Kč.

Tabulka 14: Výpočet daně OSVČ na úrovni minimální mzdy v Kč (2013-2015)

rok	2013		2014		2015	
	1.1	1.2	1.1	1.2	1.1	1.2
příjem	102 000		102 000		110 400	
paušální výdaje 60 %	61 200		61 200		66 240	
ZD	40 800		40 800		44 100	
ZD zaokr.	40 800		40 800		44 100	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	6 120		6 120		6 615	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	-18 720	-18 720	-18 720	-27 220	-18 225	-27 425
daňové zvýhodnění na děti		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

I tabulka 14 počítá daňovou povinnost poplatníka B při hrubé mzdě ve výši minimální mzdy. Během let 2013 až 2015 je situace stejná, jako v předchozích třech letech. Daňová povinnost při uplatnění pouze slevy na poplatníka je nulová. Poplatník B nemůže uplatnit slevu na manželku ani daňové zvýhodnění na dítě, protože jeho výdaje jsou větší než 50 %. Daň je proto stejná jako při uplatnění pouze slevy na poplatníka, tedy nulová.

Tabulka 15: Výpočet daně OSVČ na úrovni průměrné mzdy v Kč (2010 - 2012)

rok	2010		2011		2012	
	2.1	2.2	2.1	2.2	2.1	2.2
příjem	284 496		296 880		301 644	
paušální výdaje 60 %	170 697		178 128		180 986	
ZD	113 799		118 752		120 658	
ZD zaokr.	113 700		118 700		120 600	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	17 055		17 805		18 090	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	-7 785	-32 625	-5 835	-30 675	-6 750	-31 590
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	-34 812	0	-34 812	0	-40 212

Zdroj: Vlastní zpracování

Ani při průměrné mzdě nedosáhne poplatník B na kladnou daň po slevách, proto je jeho daňová povinnost stejná jako při minimální mzdě. Pokud uplatňuje pouze slevu na poplatníka, je jeho daňová povinnost nulová, pokud však uplatňuje i slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti může očekávat daňový bonus. V letech 2010 a 2011 obdrží poplatník B daňový bonus ve výši 34 812 Kč a v roce 2012 se tato částka zvýší z důvodu větší částky daňového zvýhodnění na dítě na 40 212 Kč.

Tabulka 16: Výpočet daně OSVČ na úrovni průměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)

rok	2013		2014		2015	
	2.1	2.2	2.1	2.2	2.1	2.2
příjem	310 608		311 304		319 332	
paušální výdaje 60 %	186 364		186 782		191 599	
ZD	124 244		124 522		127 733	
ZD zaokr.	124 200		124 500		127 700	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	18 630		18 675		19 155	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	-6 210	-6210	-6 165	-14 665	-5 685	-14 885
daňové zvýhodnění na děti		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
výsledná daň / daňový bonus (-)	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování

V dalších letech je situace stejná, jak ukazuje tabulka 16. Při uplatnění pouze slevy na poplatníka je daňová povinnost poplatníka B nulová. Poplatník B nemůže uplatnit slevu na manželku ani daňové zvýhodnění na poplatníka z toho důvodu je jeho daň i po uplatnění slevy za umístění dítěte stále nulová.

Tabulka 17: Výpočet daně OSVČ na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč (2010 - 2012)

rok	2010		2011		2012	
	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2
příjem	1 500 000		1 500 000		1 500 000	
paušální výdaje 60 %	900 000		900 000		900 000	
ZD	600 000		600 000		600 000	
ZD zaokr.	600 000		600 000		600 000	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	90 000		90 000		90 000	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	23 640	23 640	24 840	24 840
sleva na manželku		24 840		24 840		24 840
daň po slevách	65 160	40 320	66 360	41 520	65 160	40 320
daňové zvýhodnění na děti		34 812		34 812		40 212
výsledná daň / daňový bonus (-)	65 160	5 508	66 360	6 708	65 160	108

Zdroj: Vlastní zpracování

Při vysoké mzdě ve výši 1 500 000 Kč poplatník B má povinnost zaplatit daň, rozdíl v částkách způsobují různé výše slev a zvýhodnění. Při uplatnění pouze slevy na poplatníka je daň v letech 2010 a 2012 stejná ve výši 65 160 Kč v roce 2011 je daň ve výši 66 360 Kč. Pokud poplatník uplatňuje i slevu na manželku a daňové zvýhodnění na děti jsou rozdíly kvůli vývoji daňového zvýhodnění větší. V roce 2010 zaplatí poplatník B daň ve výši 5 508 Kč v roce 2011 ve výši 6 708 Kč a v roce 2012 daň ve výši 108 Kč.

Tabulka 18: Výpočet daně OSVČ na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)

rok	2013		2014		2015	
	3.1	3.2	3.1	3.2	3.1	3.2
příjem	1 500 000		1 500 000		1 500 000	
paušální výdaje 60 %	900 000		900 000		900 000	
ZD	600 000		600 000		600 000	
ZD zaokr.	600 000		600 000		600 000	
sazba	15 %		15 %		15 %	
daň před slevami	90 000		90 000		90 000	
částka pro sol zvýšení	257 568		254 784		222 672	
sazba sol zvýšení	7 %		7 %		7 %	
sol zvýšení	18 029,76		17 834,88		15 587,04	
celková daň před slevami	108 030		107 835		105 587	
sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
sleva na manželku		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
sleva za umístění dítěte				8 500		9 200
daň po slevách	83 190	83 190	82 995	74 495	80 747	71 547
daňové zvýhodnění na děti		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit		nemůže uplatnit
výsledná daň / daňový bonus	83 190	83 190	82 995	74 495	80 747	71 547

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2013 zvyšuje daňovou povinnost solidární zvýšení daně, které se projevuje právě při vyšším příjmu, jako je například příjem poplatníka B tedy 1 500 000 Kč. Částky daně nemohou být při uplatnění paušálních výdajů ovlivněny uplatněním slevy na manželku a daňovým zvýhodněním na dítě, proto je v roce 2013 daň v obou situacích snížena pouze o slevu na poplatníka a proto je stejná ve výši 83 190 Kč. V dalších letech si však poplatník může uplatnit slevu za umístění dítěte a to maximálně do výše minimální mzdy. Po využití této slevy je výsledná daň v roce 2014 ve výši 74 495 Kč a v roce 2015 ve výši 71 547 Kč. Když slevu nevyužije a daň sníží pouze o slevu

na poplatníka, zaplatí na dani v roce 2014 částku 82 995 Kč a v roce 2015 částku 80 747 Kč.

7.1.3. Porovnání ZD a částky daně poplatníka A a poplatníka B

Tabulky 19 – 21 porovnávají zaokrouhlený základ daně a výslednou daňovou povinnost či daňový bonus u obou poplatníků na stejné úrovni příjmů.

Tabulka 19: Porovnání poplatníka A a B na úrovni minimálního příjmu v Kč

rok	situace	Poplatník A		Poplatník B	
		Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)	Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)
2010	1.1	128 600	0	38 400	0
	1.2		-34 812		-34 812
2011	1.1	128 600	0	38 400	0
	1.2		-34 812		-34 812
2012	1.1	128 600	0	38 400	0
	1.2		-40 212		-40 212
2013	1.1	136 600	0	40 800	0
	1.2		-40 212		0
2014	1.1	136 600	0	40 800	0
	1.2		-40 212		0
2015	1.1	147 900	0	44 100	0
	1.2		-46 212		0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 19 ukazuje, že i přes stejný příjem na úrovni minimální mzdy je zde veliký rozdíl mezi základy daně zaměstnance (poplatník A) a OSVČ (poplatníka B). V letech 2010 až 2012 byl tento rozdíl ve výši 90 200 Kč, ale i když je rozdíl veliký, tabulka dokazuje v těchto letech stejnou daňovou povinnost, nebo nárok na daňový bonus. V dalších letech však změna legislativy znevýhodňuje poplatníka B, který přichází o daňový bonus, protože nemůže uplatnit daňové zvýhodnění na děti.

Tabulka 20: Porovnání poplatníka A a B na úrovni průměrné mzdy v Kč

rok	situace	Poplatník A		Poplatník B	
		Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)	Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)
2010	2.1	381 200	32 340	113 700	0
	2.2		-27 312		-34 812
2011	2.1	397 800	36 030	118 700	0
	2.2		-23 622		-34 812
2012	2.1	404 200	35 790	120 600	0
	2.2		-29 262		-40 212
2013	2.1	416 200	37 590	124 200	0
	2.2		-27 462		0
2014	2.1	417 100	37 725	124 500	0
	2.2		-35 827		0
2015	2.1	427 900	39 345	127 700	0
	2.2		-40 907		0

Zdroj: Vlastní zpracování

Na úrovni průměrné mzdy je již rozdíl v základech daně natolik odlišný, že zvýhodňuje poplatníka B, který má nulovou daňovou povinnost, nebo nárok na plný daňový bonus. Oproti tomu poplatník A, který musí ke své hrubé mzdě přičíst i pojistné již má povinnost daň zaplatit. Může však uplatnit slevu na manželku a daňové zvýhodnění, ale ani to mu nepomůže, aby dosáhl na stejný daňový bonus jako poplatník B.

Tabulka 21: Porovnání poplatníka A a B na úrovni nadprůměrného příjmu v Kč

rok	situace	Poplatník A		Poplatník B	
		Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)	Základ daně	daň. povinnost / bonus (-)
2010	3.1	2 010 000	276 660	600 000	65 160
	3.2		217 008		5 508
2011	3.1	2 010 000	277 860	600 000	66 360
	3.2		218 208		6 708
2012	3.1	1 936 600	265 650	600 000	65 160
	3.2		200 598		108
2013	3.1	1 945 600	285 030	600 000	83 190
	3.2		219 978		83 190
2014	3.1	1 946 300	284 940	600 000	82 995
	3.2		211 388		74 495
2015	3.1	1 954 300	283 892	600 000	80 747
	3.2		203 640		71 547

Zdroj: Vlastní zpracování

Při úrovni příjmů ve výši 1 500 000 Kč, ovlivňují základy daně poplatníka A maximální vyměřovací základy sociálního pojistného naproti tomu základ daně poplatníka B je při stejném příjmu snižovanému o stejné výdaje ve všech sledovaných letech totožný.

Daňová povinnost poplatníků je mnohem rozdílnější při takto vysokém příjmu, než při příjmech předešlých. Na této úrovni příjmu je s menší daňovou povinností mnohem více zvýhodněn poplatník B.

7.2. Sociální pojistné

7.2.1. Sociální pojistné – poplatník A

V následujících tabulkách je uveden výpočet pojistného poplatníka A na úrovni minimální, průměrné a nadprůměrné roční mzdy.

Tabulka 22: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč

ROK	2010 – 2012	2013 – 2014	2015
vyměřovací základ – min. mzda	96 000	102 000	110 400
pojistné na zdr. poj.	12 960	13 770	14 904
z toho 1/3 strhne zaměstnanci	4 320	4 590	4 968
zbytek zaplatí zaměstnavatel	8 640	9 180	9 936
Pojistné na soc. pojištění			
sraženo zaměstnanci	6 240	6 630	7 176
placené zaměstnavatelem	24 000	25 500	27 600
celkem strženo	10 560	11 220	12 144
celkem zaplaceno	32 640	34 680	37 536
zaměstnavatel odvede	43 200	45 900	49 680

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 23: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
vyměřovací základ – průměrná mzda	284 496	296 880	301 644	310 608	311 304	319 332
pojistné na zdrav. pojištění	38 407	40 079	40 722	41 933	42 027	43 110
z toho 1/3 strhne zaměstnanci	12 803	13 360	13 574	13 978	14 009	14 370
zbytek zaplatí zaměstnavatel	25 604	26 719	27 148	27 955	28 018	28 740
Pojistné na soc. pojištění						
sraženo zaměstnanci	18 493	19 298	19 607	20 190	20 235	20 757
placené zaměstnavatelem	71 124	74 220	75 411	77 652	77 826	79 833
celkem strženo	31 296	32 658	33 181	34 168	34 244	35 127
celkem zaplaceno	96 728	100 939	102 559	105 607	105 844	108 573
zaměstnavatel odvede	128 024	133 597	135 740	139 775	140 088	143 700

Zdroj: Vlastní zpracování

Na úrovni minimální a průměrné roční mzdy v tabulkách 22 a 23 je pojistné počítáno stejným způsobem. Při těchto příjmech není nutné uvádět minimální nebo maximální vyměřovací základy. Sazby se v průběhu let neměnily, růst pojistného je proto způsoben pouze růstem příjmu.

Tabulka 24: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015
vyměřovací základ - ZP	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
vyměřovací základ - SP	1 500 000	1 500 000	1 206 576	1 242 432	1 245 216	1 277 328
pojistné na zdr. poj.	202 500	202 500	202 500	202 500	202 500	202 500
z toho 1/3 strhne zaměstnanci	67 500	67 500	67 500	67 500	67 500	67 500
zbytek zaplatí zaměstnavatel	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Pojistné na soc poj.						
sraženo zaměstnanci	97 500	97 500	78 427	80 759	80 940	83 027
placené zaměstnavatel em	375 000	375 000	301 644	310 608	311 304	319 332
celkem strženo	165 000	165 000	145 927	148 259	148 440	150 527
celkem zaplaceno	510 000	510 000	436 644	445 608	446 304	454 332
zaměstnavatel odvede	675 000	675 000	582 571	593 867	594 744	604 859

Zdroj: Vlastní zpracování

Při nadprůměrné mzdě ovlivňuje výši vyměřovacího základu maximální vyměřovací základ. V letech 2010 a 2011 jsou maximální vyměřovací základy nad úrovní mzdy poplatníka A, proto je pojistné počítáno ze skutečného příjmu. V letech 2013 – 2015 již neexistuje maximální vyměřovací základ pro veřejné zdravotní pojištění. Maximální vyměřovací základ pro sociální pojištění je odlišný, než v letech 2010 a 2011 z toho důvodu je maximální vyměřovací základ nižší než hrubá mzda poplatníka a sociální pojištění se počítá právě z vypočteného maximálního základu. V letech 2010 a 2011 je pojistné stejné a vyšší než v dalších letech, od roku 2012 se maximální vyměřovací základ sociálního pojištění liší a pojistné tak má rostoucí trend.

7.2.2. Sociální pojistné – poplatník B

OSVČ platí povinně ze sociálního pojistného veřejné zdravotní pojištění a důchodové pojištění společně s příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění si platí OSVČ dobrovolně, proto ho zde neuvádím.

Výpočet sociálního pojistného úzce souvisí s daní z příjmů, vyměřovací základ pro pojistné je určen jako procentní část ze základu daně. V tabulkách 25 – 27 jsou uvedeny i maximální a minimální vyměřovací základy, hlavně minimální vyměřovací základy jsou zde důležité pro výpočet pojistného z důvodu nízkých vyměřovacích základů u minimálního a průměrného příjmu. Ve všech zdaňovacích obdobích je samostatná výdělečná činnost hlavní činností poplatníka B.

Tabulka 25: Sociální pojistné OSVČ na úrovni minimálního příjmu v Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základ daně	38 400	38 400	38 400	40 800	40 800	44 160
Vyměřovací základ	19 200	59 376	19 200	20 400	20 400	20 400
min. VZ – ZP	142 248	148 440	150 822	155 304	155 304	159 666
min. VZ – SP	71 124	74 220	75 411	77 652	77 826	79 833
max. VZ – ZP	1 707 048	1 781 280	1 809 864			
max. VZ – SP	1 707 048	1 781 280	1 206 576	1 242 432	1 245 216	1 277 328
pojistné na zdr. poj. 13,5 %	19 204	20 040	20 361	20 967	20 967	21 555
důchodové pojištění 29,2 %	20 769	21 673	22 021	22 675	22 726	23 312
pojištění OSVČ celkem	39 973	41 713	42 382	43 642	43 693	44 867

Zdroj: Vlastní zpracování

Na úrovni minimální mzdy závisí růst pojistného na růstu průměrné mzdy, ze které se počítá minimální vyměřovací základ. Vypočtený vyměřovací základ je pod úrovní minimálních vyměřovacích základů pro sociální i zdravotní pojištění a tak je pojistné počítáno z minimálních vyměřovacích základů.

Tabulka 26: Sociální pojistné OSVČ na úrovni průměrného příjmu v Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základ daně	113 799	118 752	120 658	124 244	124 522	127 700
Vyměřovací základ	56 900	58 692	60 329	62 122	62 261	63 850
min. VZ – ZP	142 248	148 440	150 822	155 304	155 304	159 666
min. VZ – SP	71 124	74 220	75 411	77 652	77 826	79 833
max. VZ – ZP	1 707 048	1 781 280	1 809 864			
max. VZ – SP	1 707 048	1 781 280	1 206 576	1 242 432	1 245 216	1 277 328
pojistné na zdr. poj. 13,5 %	19 204	20 040	20 361	20 967	20 967	21 555
důchodové pojištění 29,2 %	20 769	21 673	22 021	22 675	22 726	23 312
pojištění OSVČ celkem	39 973	41 713	42 382	43 642	43 693	44 867

Zdroj: Vlastní zpracování

Ani na úrovni průměrné mzdy nedosáhl vyměřovací základ nad úroveň minimálního vyměřovacího základu. Částka pojištění roste v závislosti na růstu průměrné mzdy.

Tabulka 27: Sociální pojistné OSVČ na úrovni nadprůměrného příjmu v Kč

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Základ daně	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Vyměřovací základ	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
min. VZ – ZP	142 248	148 440	150 822	155 304	155 304	159 666
min. VZ – SP	71 124	74 220	75 411	77 652	77 826	79 833
max. VZ – ZP	1 707 048	1 781 280	1 809 864			
max. VZ – SP	1 707 048	1 781 280	1 206 576	1 242 432	1 245 216	1 277 328
pojistné na zdr. poj. 13,5 %	40 500	40 500	40 500	40 500	40 500	81 000
důchodové pojištění 29,2 %	87 600	87 600	87 600	87 600	87 600	87 600
pojištění OSVČ celkem	128 100	128 100	128 100	128 100	128 100	128 100

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 27 ukazuje výši pojistného na úrovni nadprůměrné mzdy. Velikost mzdy je ve všech letech stejná, proto je stejné i pojistné. Při nadprůměrné mzdě je pojistné počítáno z vyměřovacího základu, který je mezi hranicemi minimálních a maximálních vyměřovacích základů.

7.3. Daňové zatížení

U poplatníků je jejich zatížení daní počítáno pomocí efektivní daňové sazby. Tato sazba je určena podílem částky daně z příjmů a příjmu poplatníka.

Tabulka 28: Efektivní sazba daně při uplatnění slevy na poplatníka

situace	1.1		2.1		3.1	
poplatník	A	B	A	B	A	B
2010	0 %	0 %	11,37 %	0 %	18,44 %	4,34 %
2011	0 %	0 %	12,14 %	0 %	18,52 %	4,42 %
2012	0 %	0 %	11,86 %	0 %	17,71 %	4,34 %
2013	0 %	0 %	12,10 %	0 %	19 %	5,55 %
2014	0 %	0 %	12,12 %	0 %	19 %	5,53 %
2015	0 %	0 %	12,32 %	0 %	18,93 %	5,38 %

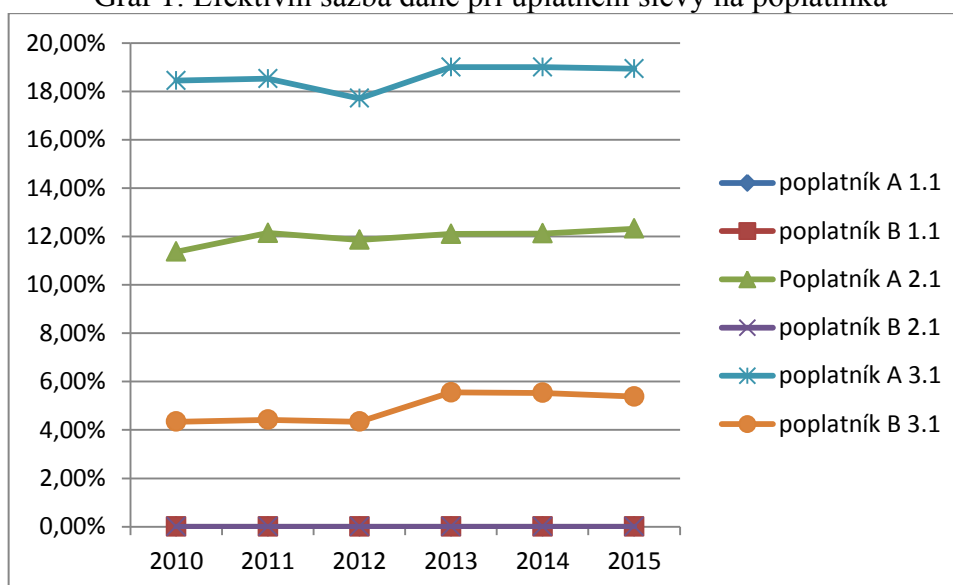
Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 28 demonstruje efektivní sazbu daně poplatníků A a B, pokud uplatňují pouze slevu na poplatníka. Při minimální mzdě není ani jeden z poplatníků zatížen daní z příjmu fyzických osob.

Poplatník B není zatížen daní ani na úrovni průměrné mzdy, zde je znevýhodněn poplatník A, který již daň platí a to v průměru ve výši 12 % z příjmu.

Na úrovni nadprůměrné mzdy je tento rozdíl v průměru o 2 procentní body větší. Poplatník A je zatížen daní z příjmu fyzických osob v průměru o 14 % více, než poplatník B. Graficky jsou tyto rozdíly znázorněny v grafu 1.

Graf 1: Efektivní sazba daně při uplatnění slevy na poplatníka

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud poplatník uplatňuje kromě slevy na poplatníka i slevu na manželku, slevu za umístění dítěte a daňové zvýhodnění na děti je jeho zatížení daní znázorněno v tabulce 29.

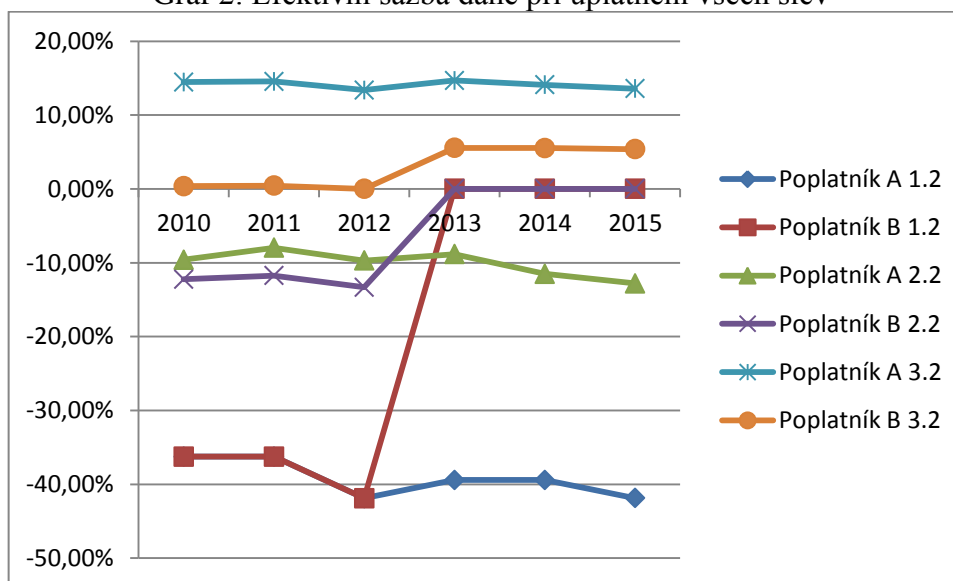
Tabulka 29: Efektivní sazba daně při uplatnění všech slev

situace	1.2		2.2		3.2	
poplatník	A	B	A	B	A	B
2010	-36,26 %	-36,26 %	-9,60 %	-12,24 %	14,47 %	0,37 %
2011	-36,26 %	-36,26 %	-7,96 %	-11,73 %	14,55 %	0,45 %
2012	-41,89 %	-41,89 %	-9,70 %	-13,33 %	13,37 %	0 %
2013	-39,42 %	0 %	-8,84 %	0 %	14,67 %	5,55 %
2014	-39,42 %	0 %	-11,51 %	0 %	14,09 %	5,53 %
2015	-41,86 %	0 %	-12,81 %	0 %	13,58 %	5,38 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Záporné sazby v tabulce znamenají, že poplatník není daní zatížen, nýbrž má nárok na daňový bonus. Na úrovni minimální mzdy oba poplatníci obdrželi daňový bonus ve stejné výši. Od roku 2013 je zvýhodněn poplatník A, který má stále nárok na daňový bonus. Poplatník B si již z důvodu legislativních změn nemůže odečíst daňové zvýhodnění na děti, ale jeho zatížení daní je nulové. Při průměrné mzdě je situace obdobná, oba poplatníci dosahují v letech 2010 – 2012 na daňový bonus, poplatník B má však nárok na daňový bonus průměrně o 3 procentní body vyšší než poplatník A. V následujících letech je zde obdobná situace jako na úrovni minimálního příjmu. Poplatník B je na pohled zvýhodněn i při nadprůměrném příjmu jeho daňové zatížení je průměrně o 11 procentních bodů menší než zatížení poplatníka A. Rozdíly v zatížení při uplatnění slev a daňového zvýhodnění jsou znázorněny v grafu 2.

Graf 2: Efektivní sazba daně při uplatnění všech slev

Zdroj: Vlastní zpracování

Relativně vyjádřenou daňovou zátěž poplatníků zahrnující kromě daně z příjmů fyzických osob i sociální pojistné, v případě zaměstnance pouze sociální pojistné jemu stržené ze mzdy, představuje tabulka 30.

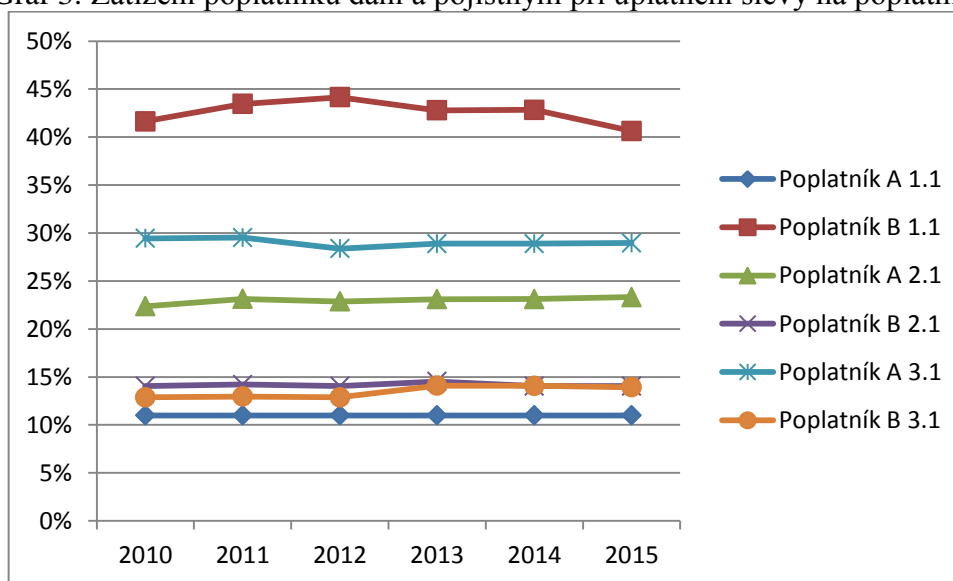
Tabulka 30: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění slevy na poplatníka

situace	1.1		2.1		3.1	
poplatník	A	B	A	B	A	B
2010	11 %	41,64 %	22,37 %	14,05 %	29,44 %	12,88 %
2011	11 %	43,45 %	23,14 %	14,21 %	29,52 %	12,96 %
2012	11 %	44,15 %	22,87 %	14,05 %	28,37 %	12,88 %
2013	11 %	42,79 %	23,10 %	14,53 %	28,89 %	14,09 %
2014	11 %	42,84 %	23,12 %	14,04 %	28,89 %	14,07 %
2015	11 %	40,64 %	23,32 %	14,05 %	28,96 %	13,92 %

Zdroj: Vlastní zpracování

U zaměstnance, tedy poplatníka A, lze v letech 2010 – 2013 pozorovat s rostoucí mzdou i rostoucí daňové zatížení, zatímco u OSVČ, tedy poplatníka B, je tento trend opačný. Pokud příjem OSVČ roste, jeho daňová zátěž klesá. Při porovnání daňových zátěží na stejné úrovni příjmu lze pozorovat výrazné rozdíly mezi poplatníky. Na úrovni minimální mzdy je rozdíl mezi daňovou zátěží v průměru 31 procentních bodů ve prospěch poplatníka A, jehož daňovou zátěž ovlivňuje pouze pojistné ve výši 11 %. Na úrovni průměrné mzdy má již nižší zátěž v průměru 9 procentních bodů poplatník B a u daňové zátěže poplatníků s nadprůměrným příjmem se tento rozdíl ve prospěch OSVČ ještě zvýší na v průměru 16 procentních bodů. Daňové zatížení poplatníků uplatňující pouze slevu na poplatníka je zachyceno v grafu 3.

Graf 3: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění slevy na poplatníka

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 31 demonstruje zatížení poplatníků, kteří kromě slevy na poplatníka využívají i slevu na manželku, slevu za umístění dítěte a hlavně daňové zvýhodnění na děti.

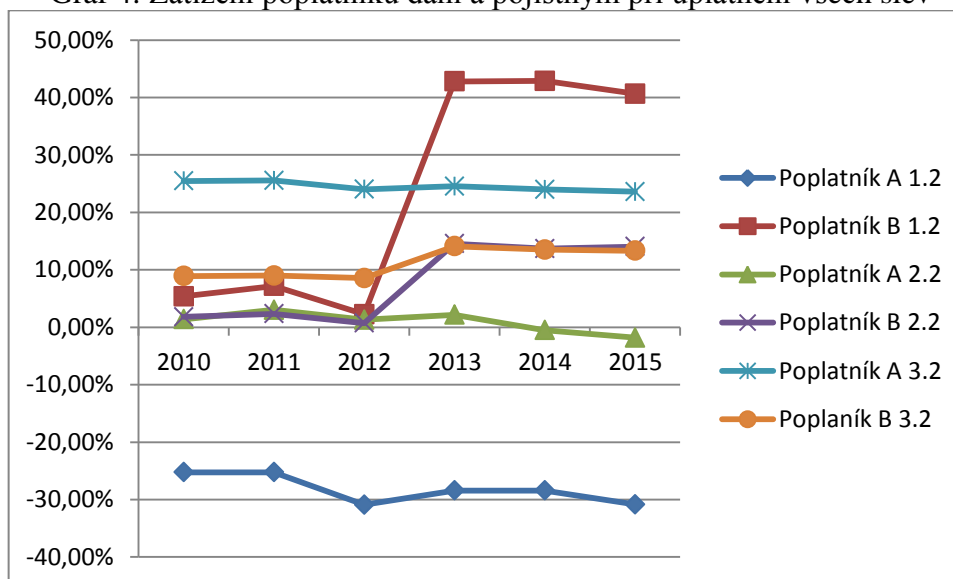
Tabulka 31: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění všech slev

situace	1.2		2.2		3.2	
poplatník	A	B	A	B	A	B
2010	-25,26 %	5,38 %	1,4 %	1,81 %	25,47 %	8,91 %
2011	-25,26 %	7,19 %	3,04 %	2,35 %	25,55 %	8,99 %
2012	-30,89 %	2,26 %	1,3 %	0,72 %	24,03 %	8,55 %
2013	-28,42 %	42,79 %	2,16 %	14,53 %	24,55 %	14,09 %
2014	-28,42 %	42,88 %	-0,51 %	13,68 %	23,99 %	13,51 %
2015	-30,86 %	40,64 %	-1,81 %	14,05 %	23,61 %	13,31 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde je součástí daňového zatížení daň z příjmů a sociální pojistné u zaměstnance, poplatníka A, pojistné stržené ze mzdy. Záporné hodnoty znamenají, že poplatníci mají nárok na daňový bonus. Daňová zátěž poplatníka A má s rostoucím příjmem rostoucí tendenci. Poplatník B je s rostoucím příjmem méně zatížen. Rozdíly mezi poplatníky na úrovni minimální mzdy jsou po uplatnění daňového zvýhodnění v letech 2010 – 2012 v průměru až o 32 procentních bodů. Od roku 2013 je tento rozdíl v průměru až 71 procentních bodů. Na úrovni průměrné mzdy je zatížení obdobné, poplatník A je od roku 2013 oproti poplatníku B zvýhodněn v průměru až o 14 procentních bodů. Při nadprůměrné mzdě má již výhodu menšího daňového zatížení poplatník B. Tato výhoda byla v letech 2010 – 2012 výraznější než v letech následujících.

Graf 4: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění všech slev

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala zatížením poplatníků daně z příjmů fyzických osob.

Hlavním cílem bylo zachytit vývoj daňového zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob v období let 2010 až 2015. Zároveň bylo zkoumáno zatížení poplatníků daní společně s pojistným, které má daňový charakter a ovlivňuje čistý příjem poplatníků.

Vhledem ke změnám legislativy bylo dosaženo níže uvedených závěrů.

Na stejné úrovni příjmů je základ daně poplatníka zaměstnance vyšší než základ daně poplatníka osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Tento rozdíl je způsoben odlišností výpočtu základu daně. Zatímco zdanitelný příjem OSVČ je snižován o daňově uznatelné výdaje, zdanitelný příjem zaměstnance, hrubá mzda, je zvyšován o pojistné, které je placené zaměstnavatelem. Navzdory tomuto rozdílu je daňová povinnost při uplatnění pouze základní slevy na poplatníka na úrovni minimálního příjmu totožná. Skutečná sazba daně pokud zaměstnanec uplatňuje pouze slevu na poplatníka je na úrovni minimální a průměrné mzdy nižší než zákonná sazba daně, to se mění v případě nadprůměrného příjmu, který je ovlivněn i solidárním zvýšením daně. Osoba samostatně výdělečně činná je na všech sledovaných úrovních příjmů ovlivněna nižší skutečnou daňovou sazbou, než je sazba stanovená zákonem.

Uplatnění ostatních slev, tedy slevy na manželku, slevy za umístění dítěte a hlavně daňového zvýhodnění na děti, v případě modelových poplatníků na tři děti, snižuje daňovou povinnost poplatníků až na úroveň daňového bonusu. Rozdílné částky na každé z dětí zavedené od zdaňovacího období 2015 ovlivňují pouze zaměstnance. Zatížení daní nastává až na úrovni nadprůměrné mzdy. Na této úrovni je zatížení obou poplatníků nižší než zákonná sazba daně. Daňové zatížení zaměstnance je vyšší než daňové zatížení OSVČ. Z výsledků je patrné, že zaměstnanec má povinnost odvést daň dříve, již při příjmu vyšším než minimální mzda, než osoba samostatně výdělečně činná, která má tuto povinnost až nad hranicí průměrného příjmu.

Sociální pojistné ovlivňující příjem poplatníků je u OSVČ vyšší než u zaměstnance, z toho důvodu je i celková zátěž OSVČ na úrovni minimální mzdy vyšší než zátěž zaměstnance. Na úrovni průměrné a nadprůměrné mzdy je vyšší zatížení příjmu zaměstnance.

Na základě výsledků se lze domnívat, že daň z příjmů fyzických osob je progresivní.

Summary

This bachelor thesis investigates the personal income tax. The thesis follows evolution of the tax burden on a taxpayer of this tax during the period between 2010 and 2015.

The basic concepts of tax theory are mentioned in the theoretical part of the thesis. The work deals with the structure and the legislative adjustment of personal income tax and the statutory social security and health insurance contribution, which have a character of tax.

The thesis adjusts various model incomes of employee and self-employed to the tax base, including the calculation of the tax base, in the practical part. The work examines the burden of taxpayers by personal income tax and also by this tax and the statutory social security and health insurance contribution together. The thesis also demonstrates the impact of the individual taxation changes on taxpayers and on their tax obligations.

The results of the differences between the tax obligations of employee and self-employed during the period between 2010 and 2015 are summarized in the conclusion.

Key words: personal income tax, tax burden, the social security and health insurance contribution

Seznam použité literatury

Legislativa:

- [1] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [2] Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- [3] Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- [4] Vyhláška č. 339/2009 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2008
- [5] Vyhláška č. 283/2010 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2009
- [6] Vyhláška č. 286/2011 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2010
- [7] Vyhláška č. 324/2012 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2011
- [8] Vyhláška č. 296/2013 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2012
- [9] Vyhláška č. 208/2014 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2013

Publikace:

- [10] Kubátová, K. (2006). *Daňová teorie a politika* (4., aktualiz. vyd.). Praha: ASPI.
- [11] Kubátová, K. (2009). *Daňová teorie: úvod do problematiky* (2., aktualiz. vyd.). Praha: ASPI.
- [12] Kubátová, K., & Vitek, L. (1997). *Daňová politika: teorie a praxe* (Vyd. 1.). Praha: Codex Bohemia.
- [13] Široký, J. (2015). *Základy daňové teorie s praktickými příklady* (Vyd. 1.). Praha: Wolters Kluwer.
- [14] Vančurová, A. (2013). *Zdanění osobních příjmů* (Vyd. 1.). Praha: Wolters Kluwer.
- [15] Vančurová, A., & Láchová, L. (2014). *Daňový systém ČR 2014* (12. aktualiz. vyd.). V Praze: Vox.

Internetové zdroje:

- [16] Česká správa sociálního zabezpečení. (2015). *Sazby pojistného* [Online]. [cit. 2016-03-19], Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vyse-a-platba-pojistneho/sazba-pojistneho.html>
- [17] Daně, účetnictví, právo, práce a mzdy pro profesionály. (2016). *Praktické informace - Daňové tabulky: Slevy na dani z příjmů* [Online]. [cit. 2016-12-20], Dostupné z <http://www.du.cz/14/8/prakticke-informace-danove-tabulky/#3>

- [18] Kinkor, J. (1994). *Měření daňové progresivity* [Online]. Finance A Úvěr, 44(9), 455 - 462. Dostupné z http://journal.fsv.cuni.cz/storage/575_199409jk.pdf
- [19] Konečná, J. (2015). *Výdaje (náklady) daňově uznatelné* [Online]. [cit. 2016-03-05], Dostupné z <http://www.jakpodnikat.cz/vydaje-naklady-danove.php>
- [20] Kučerová, D. (2015). *Změny ve zdanění fyzických osob pro rok 2016* [Online]. Dostupné z <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-ve-zdaneni-fyzicky-ch-osob-pro-rok-2016/>
- [21] Marek, D. (2003). *Negativní důchodová daň: reformy daní a sociálních dávek v jednom balíku* [Online]. Dostupné z <http://www.patria.cz/Zpravodajstvi/773953/negativni-duchodova-dan-reformy-dani-a-socialnich-davek-v-jednom-baliku.html>
- [22] Minčíč, L. (2013). *Komentář Ladislava Minčíče k tzv. solidární přírážce* [Online]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2013/komentar-ladislava-mincice-k-tzv-solidar-15113>
- [23] Ministerstvo financí České republiky. (2014). *Změny v daňových zákonech v roce 2015* [Online]. [cit. 2016-02-05], Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-legislativa/2014/zmeny-v-danovych-zakonech-v-roce-2015-19976>
- [24] Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2015). *Přehled o vývoji částek minimální mzdy* [Online]. [cit. 2016-03-23], Dostupné z <http://www.mpsv.cz/cs/871>
- [25] Široký, J., & Maková, K. (2008). *Změny v daňové progresivitě u daně z příjmů fyzických osob zaměstnance v České republice v letech 1993 - 2008* (Diskusní příspěvek ekonomického kroužku výzkumného centra PEF) [Online]. Brno. Dostupné z https://is.mendelu.cz/dok_server/slozka.pl?id=39500;download=40989;z=1
- [26] Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. (2015). *Bulletin No 30: Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů České republiky 1990 – 2014* [Online] (Roč. 2015). Dostupné z <http://praha.vupsv.cz/Fulltext/bullNo30.pdf>

Seznam vzorců, tabulek, grafů, schémat

Vzorce:

(1) Efektivní daňová sazba	26
----------------------------------	----

Grafy:

Graf 1: Efektivní sazba daně při uplatnění slevy na poplatníka	51
Graf 2: Efektivní sazba daně při uplatnění všech slev	52
Graf 3: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění slevy na poplatníka.....	53
Graf 4: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění všech slev	54

Tabulky:

Tabulka 1: Paušální výdaje	12
Tabulka 2: Sociální pojistné 2015	22
Tabulka 3: Sazby paušálních výdajů	23
Tabulka 4: Výše daňových slev příslušné roky v Kč.....	24
Tabulka 5: Sazby sociálního pojistného v %	25
Tabulka 6: Vývoj minimální a průměrné mzdy v Kč (2010 - 2015)	33
Tabulka 7: Výpočet daně zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč (2010 – 2012)	33
Tabulka 8: Výpočet daně zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč (2013 – 2015)...	34
Tabulka 9: Výpočet daně zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč (2010 – 2011)....	35
Tabulka 10: Výpočet daně zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)	36
Tabulka 11: Výpočet daně zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč.....	37
Tabulka 12: Výpočet daně zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč.....	38
Tabulka 13: Výpočet daně OSVČ na úrovni minimální mzdy v Kč (2010 - 2012)	39
Tabulka 14: Výpočet daně OSVČ na úrovni minimální mzdy v Kč (2013-2015)	40
Tabulka 15: Výpočet daně OSVČ na úrovni průměrné mzdy v Kč (2010 - 2012)	41
Tabulka 16: Výpočet daně OSVČ na úrovni průměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)	42
Tabulka 17: Výpočet daně OSVČ na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč (2010 - 2012)...	43
Tabulka 18: Výpočet daně OSVČ na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč (2013 - 2015)...	44
Tabulka 19: Porovnání poplatníka A a B na úrovni minimálního příjmu v Kč.....	45
Tabulka 20: Porovnání poplatníka A a B na úrovni průměrné mzdy v Kč	46
Tabulka 21: Porovnání poplatníka A a B na úrovni nadprůměrného příjmu v Kč.....	46
Tabulka 22: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni minimální mzdy v Kč.....	47
Tabulka 23: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni průměrné mzdy v Kč.....	47
Tabulka 24: Sociální pojistné zaměstnance na úrovni nadprůměrné mzdy v Kč	48
Tabulka 25: Sociální pojistné OSVČ na úrovni minimálního příjmu v Kč.....	49
Tabulka 26: Sociální pojistné OSVČ na úrovni průměrného příjmu v Kč.....	50
Tabulka 27: Sociální pojistné OSVČ na úrovni nadprůměrného příjmu v Kč	50
Tabulka 28: Efektivní sazba daně při uplatnění slevy na poplatníka	51

Tabulka 29: Efektivní sazba daně při uplatnění všech slev	52
Tabulka 30: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění slevy na poplatníka	53
Tabulka 31: Zatížení poplatníků daní a pojistným při uplatnění všech slev	54

Schémata:

Schéma 1: Dílčí základ daně § 6	11
Schéma 2: Dílčí základ daně § 7	12
Schéma 3: Dílčí základ daně § 8	13
Schéma 4: Dílčí základ daně § 9	13
Schéma 5: Výpočet daňové povinnosti	19
Schéma 6: Minimální a maximální vyměřovací základy u OSVČ	21